

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petičvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zborovanje
koroških Slovencev.

Občni zbor katoliškega političnega in gospodarskega društva v Celovcu dne 7. nov. 1907.

Predsednik dr. Brejce pozdravil je obilno število udeležencev in posebno državnega poslanca Fr. Grafenauerja. Govornik razlaga potem besedo »klerikalno«. Ko bi ta beseda pomenjala politično nadvlado duhovščine, ne bili bi klerikalni, da pa priznavamo duhovščino kot voditeljico v verskih stvareh in jih pozdravljamo kot sodelovalce v politiki in v gospodarstvu, je gotovo pravično.

V zadnjem času javile ste se v deželi dve stranki; poleg stare nova, ki se je imenovala liberalna. Zakaj? Naj se nam pove, ali mi nismo narodni, ali se more še bolj narodnemu biti? Ali se morebiti premalo dela gospodarski? Vsakrteri predlog hvaležno sprejememo. V enem se razločujejo liberalci od nas, oni hočejo boj proti duhovščini, proti veri, proti nekaterim verskim uredbam. Kdor hoče k nam na Koroško zaneesti to gibanje, imenujemo ga brezvestnega hujšaka, in najbolje je, vreči ga prej ko slej pri durih ven. Mi nimamo povoda napadati duhovnike, s tistimi ljudmi pa ne moremo hoditi, ki imajo kot strankarski smoter edino le zanikanje tega, kar duhovniki hočejo. Če se duhovnike napada, jemlje se ljudstvu voditelj, in vresničile se bodo le besede: Udari pastirja, in ovčice se bodo razkropile. Mi ne odklanjamo nikogar, marveč pričakujemo sodelovanja. Umevno je, da se včasih je motimo, a tisti, ki mislijo, da smo se mi motili, naj ne stoji za plotom in naj ne mečejo kamenja na nas. Treba je, da se vzajemno podpiramo in vsi delamo za naš narod.

Dr. Müller izjavlja, da se ne strinja povsem z besedami dr. Brejce, vzlasti v tem ne, kar je govoril o strankah. Govornik naglašja, da ni liberalca, on da pozna nezadovoljne elemente na Koroškem, ter ve, da ne žele nič slabega. Oni so le nezadovoljni z delovanjem političnega društva in posebno s pisavo lista »Mir«, nikdar pa nočejo na Koroškem liberalizma in razdora. Zdej, ko se je pri volitvi dosegel tako lep uspeh, treba je iti med ljudstvo, delati se mora tudi gospodarski. Kot svoje geslo povdarja govornik besede Einspielerjeve: »Naj nas napadajo, mi ostanemo Slovenci, nič drugega kot Slovenci.«

Predsednik dr. Brejce predlaga za volitev v odbor Dr. Müllerja, ako se ta strinja s programom kat. pol. društva.

Dr. Müller izjavlja, da se bo potegoval za »Einspielerjeve« svetinje.

Župnik Fr. Treiber pozdravlja predlog ter naglašja željo duhovnikov, da »Mir« bolj povdarja versko struno.

G. Dolinar pravi, da so duhovniki in tudi laiki veseli pisave »Mirove«. List se tudi z gospodarskim vprašanjem zdaj bavi več, kakor prej. Dr. Müller naj boli natančno pove, zakaj je z listom nezadovoljen.

Dr. Müller odgovarja, da o tem ne govori, če se ga noče razumeti.

G. Ks. Meško povdarja resnost položaja: dr. Müller je za narodnost enako navdušen, kot smo mi, a za vero ne, in to je umljivo, to nikdo od njega tirjal ne bo. A naj se izjavi, da ni zoper naš verski program. Vsaj je mogoča sloga v potrebnih rečeh, če se v negotovih pust posamezniku svoboda. Govori se, da se bo ustanovil drug list, ako se to zgodi, ne bo več sloge. Tako smo zdaj pred odločitvijo. Z razdorom pa se narodu ne koristi. Če se pa kje javijo razna mnenja, naj se dela za kompromis.

G. Rotter opominja, da je Einspielerjevo geslo bilo: »Vse za vero, dom, cesarja!« — ali dr. Müller sprejme to kot svoje?

Dr. Müller se čuti po tem vprašanju žaljenega in se zahvaljuje za izvolitev.

Dr. Brejce konstatuje, da ni razlike med programom dr. Müllerja in programom političnega društva. Zato priporoča to izvolitev. Ako bi se v programu ne strinjal, bi bil v odboru le razdor, in ta bi delovanje oviral.

Župnik Treiber izjavlja, da se g. Müllerju zaupa, ker še ničesar ni storil ali govoril zoper stranko. — Nato se dr. Müller izvoli odbornikom z vsemi proti sedmim glasovom.

Dr. Brejce poroča naprej o potrebnih premembah pravil. Število odbornikov se pomnoži na 10, mesto enega se izvolita dva podpredsednika in odpravi se določba, da mora biti pet odbornikov v Celovcu, ali celovski bližini.

Nadalje poroča predsednik, da je sedanje »Mirovo« uredništvo provizorično in se opravlja brezplačno. Kateri tistih gospodov, ki list kritikujejo, bi pa bil to delo sprejel?

G. Meško tirja, naj tudi drugi duhovnikov ne napadajo, kakor se je godilo n. pr. ob ustanovitvi Gorotana.

G. Treiber priporoča pustiti na strani razmere drugih dežel.

G. Lavrinec želi več gospodarskih poročil.

G. Rutar nasvetuje, listu pridejati čekov za naročnino in za udnino polit. društva.

G. Pšeničnik priporoča »Mir«, kdor bere ta list, ostal bo zvest stranki, šele v drugi vrsti naj se naročujejo izvenkoroški listi.

G. Ehrlich vpraša, ali se ne bo razpravljalo o gospodarskem vprašanju, o ustanovitvi kmetijske družbe, po kočevskem vzgledu, ali o ustanovitvi koroške centrale zadrug?

G. Poljanec priporoča urednikom »Mira« nastaviti zanesljivega katoliškega laika, in če se tega ne najde, duhovnika.

Dr. Brejce poroča, da se uredniška služba razpiše.

G. Serajnik želi, da bi bil list bolj radikalen, z glače-rokavicami se ne doseže nič.

G. Vošpernik želi, da bi se list povečal in izhajal dvakrat na teden.

G. Arnuš pozivlja, da bi gospodje pridno dopisovali; če bo iz vsakega kraja dopisov, se bo list tudi povsod bral.

G. prošt Einspieler misli, da ni duhovnika, ki bi ga škof mogel dati za uredništvo.

G. Dolinar priporoča ustanoviti več društev, ki jih naj potem vodi glavno društvo.

G. Poljanec priporoča poslancu Grafenauerju delati na to, da se na deželi omeji točenje žganja, ker s tem prihaja nesreča za Koroško; priporoča potem, ne delati na enem kraju preveč shodov. G. govorniki pa se naj dobro pripravijo.

G. Reš predlaga, votirati gosp. Dularju zahvalo za njegove gospodarske spise.

G. državni poslanec Grafenauer izjavlja, da se z nobenega občnega zbora ni šel tako zadovoljen, kot danes; veseli ga, da je izvoljen v odbor dr. Müller; gospod sicer ni študiral bogoslovja, nikdo mu ne more očitati narodnega ali verskega pregreška; toda dobimo enega soboritelja na stran predsedniku. Ljudje, ki hočejo ustanoviti drugi list, naj dajo denar političnemu društvu, potrebujemo še drugega lista, a denarja še za enega nimamo. V doglednem času se bo tudi za Koroško kaj storilo v gospodarskem oziru, do tedaj pa bomo edini in delajmo v ljudski blagor; kar se tiče žganja, stavl je govornik predlog že pred leti, ob času deželnega predsednika Schmieda. Ta je bil nasprotnik žganja in je predlog z veseljem sprejel. A finančno ministrstvo je tedaj reklo, da potrebuje davek. Po poročilu sedanjega finančnega ministra pa ima Avstrija lep prebitek v svojem računu in morebiti se da s tem kaj storiti zoper žganje.

Državni zbor.

Dunaj, 7. nov.

Ministrska kriza.

Fama crescit eundo. Vendar pa hočemo zabeležiti tudi govorice, ki utegnjo že koncem tedna postati dejstva ter vzbujati kritiko in sodbo. Stvar je hitro povedana.

Češki agrarci zahtevajo še vedno za Praška poljedelsko ministrstvo, Mladočeli še omahujejo, ali bi obdržali mesto češkega ministra ali segli zopet po sedežu trgovinskega ministra. Danes zvečer se menda odločijo, ker baron Beck hoče biti do sobote na jasnem. Ker pa nemške stranke, katerim so se v tem

vprašanju pridružili tudi krščanski socialci, še vedno ugovarjajo, da bi Prašek postal poljedelski minister, začel se je baron Beck resno pogajati s krščanskimi socialci. Včeraj popoldne je ministrski predsednik obiskal dr. Luegerja v mestni hiši. Zvečer je dr. Lueger poročal v svojem klubu o jako važnih dogovorih z baronom Beckom. Danes jutraj pa že vedo povedati krščanski socialci, da je baron Beck trgovinsko ministrstvo ponudil dr. Weisskirchnerju. Ta pa je raje predsednik zbornice in je odklonil ministrsko čast. Sedaj sta resna kandidata dr. Gessmann za trgovinsko ministrstvo, dr. Ebenhoch pa za novo ministrstvo javnih del. To ministrstvo bi se šele ustanovilo ter bi se mu prideli: Vse agende rudarske industrije iz poljedelskega ministrstva, iz trgovinskega ministrstva delavsko-statistični urad in ravnateljstvo za vodne zgradbe, iz notranjega ministrstva departmá za državne visoke in cestne zgradbe.

Ta govorica je povsem verojetna, ker so se nemške stranke že odločile glasovati za ogrsko pogodbo. Ker pa bi bile iz poljedelskega ministrstva izločene industrijske in tehniške agende, mogle bi nemške stranke dovoliti, da baron Beck vladarju predlaga za poljedelskega ministra Praška. Mladočeška stranka bi obdržala mesto češkega ministra, dr. Fořt in dr. Pacak bi se povrnila na poslanske sedeže. Ta preosnova ministrstva se menda izvrši že do nedelje.

Nagodbeni odsek.

Včeraj je bila kriza v nagodbenem odseku za silo poravnava. Volitev podpredsednikov se je sicer mirno izvršila, vendar pa so še nasajeni krščanski socialci, ki so oddali prazne glasovnice. Včeraj so v glavni razpravi govorili le trije govorniki. Dr. Lecher je načeloma zagovarjal novo pogodbo z Ogri, odločno pa grajal, da se nova pogodba naslanja na naredbo, leta 1899 uveljavljeno s § 14., ki pa po Lecherjevi sodbi ni veljavna. Tudi je Lecher očital vladi, da nima jasnega programa za bodočnost.

Krščanski socialci dr. Schlegel je v prvi vrsti grajal, da nova pogodba ne reši bančnega in armadnega vprašanja. Nova pogodba torej ne zagotavlja miru, ampak je le desetletno premirje. Leta 1917 morejo Ogri izvršiti popolno ločitev od Avstrije. Ako torej vlada ne razprši teh pomislekov, krščanski socialci ne morejo zagotoviti svojih glasov za pogodbo.

Naravnost iznenadil pa je javnost tretji govornik, kočevski posl. knez Auersperg. Z vsjo odločnostjo je zahteval, naj se takoj razdeli skupna armada v avstrijsko in ogrsko, je madjarsko. Tako govorje Schönerer, Iro, Malik in tovariši v smislu linškega programa. Knez Auersperg je gotovo že obupal, da bode mogoče preprečiti gospodarsko ločitev. Ko pa

LISTER.

Preprečeni škandal v kneževini O . .

(Angleški spisal C. Doyle.)

Začulo se je močno peketanje konjskih kopit in ropotanje koles; kmalu nato je krepko kapel zvonov. Holmes je zažvižgal. »Kakor je videti, je dvoje konj.« — Ozrl se je skozi okno. »Res,« je nadaljeval, »elegančna kola in dvoje krasnih živali, vsaka vredna najmanj sto petdeset živine.« — Kaj meniš, Watson, četudi ni prav nič drugega na celi stvari, na vsak način ne bo brez lepe nagrade.«

»Menim, da bode bolje, če se jaz odstraanim.«

»Pod nobenim pogojem, doktor; tu ostaneš, kjer si. Nočem ničesar začeti brez tebe. Sicer pa obeta stvar postati zanimiva; zakaj bi to zamudil?«

»Toda tvoj klient?«

»To naj ti ne dela skrbi. Morda bodeva res oba potrebovala tvoje pomoči. Sedaj prihaja. Sedi mirno v naslonjač in poslušaj.«

Počasni in krepki koraki, ki so se čuli po stopnjicah in hodniku, so pred vratmi utihnil. Takoj nato je prišlec glasno in energično potkal.

»Naprej!« se je odzval Holmes. Vstopil je možki, ki je gotovo meril »šest črevljev, palcev šest«; prsa in ude je imel kot pravi Herkules. Bil je bogato opravljen, a po okusu kakakega finega Angleža bi ne bila njegova obleka.

Njegova suknja, katero je krasilo dvoje vrst zlatih gumbov, je bila ob rokavih in ovratniku obrobjena z dragocenim astrahanom. Temnovišnjev plašč, ki mu je visel preko ramen, je bil podložen z najfinejšo živoročjo svilo; pod vratom je bil zapet z lesketajočim se dragocenim kamenom. Skornji so mu segali do polovice meč ter bili ob vrhu obrobjeni z drago kožuho. Izpopolnili so vtis, ki ga je naredila njegova prikraven. V rokah je nosil klobuk širokih krajev; črno krinko, ki mu je zakrivala pol obraza, si je moral pravkar nadeiti, ker je ob vstopu še držal za njo. Dolga obrbita brada in krepko razvita spodnja ustnica sta dali sklepiti o odločnosti, morda tudi o samovoljnosti.

»Moje pismo ste prejeli?« je vprašal z globokim, rezkim glasom, v katerem je bilo takoj mogoče spoznati nemški akcent.

»Prijavil sem vam svoj prihod« — in oziral se je v negotovosti sedaj name, potem zopet na Holmesa.

»Prosimo, blagovolite sesti,« mu je dejal moj prijatelj Sherlock.

»To je moj tovariš in prijatelj dr. Watson, ki mi pomaga reševati težavne stvari. — S kom imam čast?«

»Imenujte me grof Kramm — iz X. Upam, da je vaš prijatelj mož, ki ve, kaj je čast in diskretnost in ki se mu sme zaupati stvar največje važnosti. Drugače bi mi bilo ljubše, da obranavava sama.«

Vstal sem in hotel zapustiti sobo, toda Holmes me je prijel za roko ter potisnil nazaj na stol. »Oba ali pa nobeden,« je izjavil odločno. »Vse, kar bodete povedali meni, sme prav tako slišati tudi ta gospod.«

Grof je zmajal z obema ramama.

»Potem mi morata oba brezpogojno obljubiti, da bode ta dve leti molčala. Pozneje nima ta zadeva — moje ime izvzemši — nobenega posebnega pomena več. Sedaj pa ne pretiravam, če pravim, da bi dotična zadeva v tem hipu lahko vplivala na evropsko zgodovino.«

»Jaz se zavežujem, da bodem molčal,« je dejal Holmes.

»Oprostite moje masko,« je nadaljeval skrivnostni obiskovalec, »toda ona visoka oseba, za katere imenu sem tu, želi, da ostane njen posredovalec ne poznat. Obenem pa priznam, da sem si nadel tuje ime.«

»To mi je bilo takoj jasno,« je pristavil mirno Holmes.

»Razmere zahtevajo največje obzirnosti. Preprečiti in odvrniti je treba velik škandal od vladarske hiše. Da govorim odkrito, zadeva se tiče presvetle rodovine vladarske hiše v Q«

Holmes se je zopet naslonil in zatisnil oči. »Tudi to mi je bilo že jasno,« je mrmraje govoril.

Vidno iznenaden ozrl se je tujec na mirno raztegnjeno postavo najspratnejšega in najdelavnejšega policijskega agenta v Evropi. — Holmes je palogoma odprl oči ter nestrpnost zrl na svojega orjaškega klienta.

»Ali bi vaša visokost ne blagovolili pripovedovati cele zadeve,« je opomnil Holmes; »potem bi mi bilo mnogo lažje kaj svetovati.«

Tujec je skočil s stola ter razburjen korakal po sobi semintja. Naposled si je z ob-

upnim izrazom raztrgal krinko raz obraz ter jo vrgel na tla.

»Prav imate; jaz sem vladajoči knez. Čemu naj poskušam to prikriti?«

»Res, čemu?« je tiho dostavil Holmes; »še predno ste, visokost, izpregovorili besedico, sem vedel, s kom imam čast imeti opraviti.«

Najin neobičajni gost se je zopet vsedel in si gladil svoje visoko, belo čelo.

»Saj umete, in umeti morate, da ni moja navada, da se sam in osebno pečam z enakimi zadevami. In vendar nisem mogel te delikatne zadeve izročiti kakemu posredovalcu, ne da bi se mu bil moral popolnoma zaupati. V nadi, da dobim od vas pomoč in svet, sem prišel v London nepoznan.«

»Potem prosim, vaša visokost, govorite,« je dejal Holmes ter iznova zamižal.

»Zadeva je ob kratkem sledeča: Ko sem pred petimi leti dalje časa bival v Varšavi, seznanil sem se z neko pustolovko, po imenu Irena Adler. To ime vam skoro gotovo ni popolnoma neznano.«

»Prosimo te, doktor, poglej v mojih zapisnikih,« je dejal Holmes, ne da bi bil le za hip odprl oči.

Že pred več leti je imel navado zapisovati vse podrobnosti, tičoe se ljudi ali pa drugih stvari, kar se mu je baš zdelo važno. Težko bi bilo omeniti kako stvar, o kateri bi on ne vedel ničesar povedati. Tako sem tudi našel životopis omenjene osebe med nekim židovskim rabinom ter nekim kontreadmiralom, ki je nekoč spisal razpravo o ribah na morskem dnu.

»Daj da vidimo,« je dejal Holmes. »Hm!

se izvrši gospodarska razdružitev, je razdelitev armade le še vprašanje kratkega časa. Če že toraj mora priti personalna unija z dvema armadama, bolje preje, nego kasneje. Drugače ne moremo razumeti Auerspergovoga stališča, s katerim pa se iz raznih, tudi za nas Jugoslovane jako važnih razlogov ne moremo nikdar sprijazniti. Žal, da utegnejo biti čez deset let razmere močnejše, nego naša dobra volja in pa prepozen — kes merodajnih oseb. Ako še danes nosijo gotove osebe glave v vršah, čez deset let se seznanijo z načrtom madjarske požidovljene oligarhije. Tedaj pa utegne biti že prepozno za pogodbo — pri zeleni mizi.

Danes je baron Beck v odseku z jasnim in odločnim govorom vzbudil veliko pozornost. Rekel je: Zbornica more reči »ne« ali »da«. Stvarnih razlogov za »ne« pa nima. Ako zbornica odkloni pogodbo, provzroči najhujši politični in gospodarski boj z Ogrri in morda državno krizo. Avstrija in Ogrska sta v takih razmerah, da morata skleniti pogodbo, ker avtonomna reciprociteta pomeni le oboroženi mir. Ministrski predsednik odločno obsoja Auerspergovo stališče ter izjavlja, da je program sedanje vlade pogodba z Ogrri in državni proračun.

Pred Beckom je govoril nemški nacionalist Stözl, za Beckom pa naglašala poljski demokrat Battaglia, da za gospodarsko ločitev od Ogrske še nismo pripravljeni. Dr. Laginja je želel več pojasnil glede na Dalmacijo. Knez Auersperg je nato očital Becku, da se ni pečal z državnopravnimi vprašanji. Malo se čuti močne zbornice, ki stoji za vlado. Knez sodi, da je boljša ločitev, kakor sedanje stanje. Beck se moti, ako sodi, da se reši s to pogodbo ogrsko vprašanje. Nemogoče je, da nastane splošna vojska, ako se odkloni pogodba. Vezani smo s trgovinskimi pogodbami. Ministrski predsednik Beck je odgovarjal, da je knez Auersperg le zanikaval. Zanikanja pa niso dokazi. Pri primerjavi sedanje pogodbe z dosedanjim stanjem moramo upoštevati tri točke: Stanje po odklopi iz leta 1899, Szell-Körberjeva nagodba in sedanja pogodba. Opažamo stopnjevanje izboljšanja razmer. Prvi je, ki bi rekel, da naj se pogodba odkloni, ako se mu dokaže, da je neugodna. Pogajanja so se pričela lani meseca junija. Trajala so do oktobra letos. Sad je vložena pogodba. Če se, zlomi palica čez pogodbo, moramo opustiti upanje, da se doseže potom pogajani boljša pogodba. Zakaj bi naj se vzdržalo dosedanje stanje, ki je osobito za agrarce slabše. Preostal bi nam gospodarski boj, pri katerem pa imamo eno roko zvezano s trgovinskimi pogodbami. Konečno bi se mogli le sporazumeti. Nihče bi ne bil premagan, borilca bi pa krvavela iz pridoljenih ran. Sledilo bi hiranje. Vojne stroške bi plačali producenti in konsumenti. Dr. Adler pravi, da odklanja pogodbo z ozirom na določilo visokega agrarnega carinskega zistema. Socialni demokrati zahtevajo gospodarsko skupnost in državno samostojnost obeh delov. Dr. Kolišer, poljski demokrat, izjavi, da glasuje njegova stranka, da se prične podrobna razprava. Govoril je še Schöpfer. — Prihodnjo sejo ima pogodbeni odsek jutri ob 4. uri popoldne.

Domače žganje.

Sicer nismo prijatelji žganja, vendar moramo računati za dejstvom, da posli in dninarji zahtevajo dopolne in popoldne svojo pijačo. Tudi je istina, da mnogi raje pije žganje, nego sadno ali slabo trtno vino. Gospodar torej potrebuje žganje za domačo porabo. Zato so tudi naravne in umevne pritožbe kmečkih gospodarjev, zakaj morajo svoji družini dajati obdačeno žganje. Vsak kmečki gospodar ima sicer pravico iz domačega sadja napraviti si žganje, katerega je 56 litrov na leto neobdačenih. Za svojo družino pa porabi morda v enem mesecu 56 litrov žganja, drugo mora precej drago kupiti. Razni poslanci so že opetovano zahtevali od finančne uprave, naj bi kmečkim posestnikom za domačo porabo dovolila večjo množino neobdačenega žganja. Doslej so bile vse prošnje brez uspeha. Vlada odgovarja, da bi se potem godile mnoge go-

lufije na škodo državi in deželi. Ta izgovor je sicer jalov, pa le drži.

Letos so bila na Dunaju meseca julija in oktobra zopet posvetovanja raznih kmečkih poslancev z vlado v vprašanju, ali je mogoče, da vlada opusti ves davek od žganja za domačo rabo in iz domačih pridelkov. Vlada pa je neizprosna. Določeno je, da dobi vsaka kmetija z dvema odraslima osebama 30 litrov davka prostih. Za vsako drugo nad 16 let staro domačo osebo ali posla se prišteje še šest in pol litra; torej dobi družina s šestimi osebami 56 litrov davka prostih. Ta določba je vsaj toliko jasna, da finančni organi ne bodo mogli delati sitnosti; vsak kmet bode vedel, koliko davka prostega žganja mora dobiti. S to pridobitvijo ne morejo biti kmetje zadovoljni, pa tudi kmečki poslanci ne.

Postranska vlada.

Praški list »Union« objavlja zanimiv članek, ki je za umevanje sedanjih zmešnjav v ministrstvu vlezanimiv. Pravi, da so Nemci že od Taafeia sem in nekoliko pod Badenim vedno naglašali in se pritoževali, kako da so zatirani. Naj se kje kaj zgodi, kar ni Nemcem popolnoma všeč, pa izstopijo iz dotičnega zastopa, bodisi že državnozborski odsek ali pa kak drugačen zastop. Če pa ta abstinenca ni pomagala, so pa pričeli z uporom. Pri zadnjih sodnijskih imenovanjih na Češkem so nastavili Čeha le po krajih, kjer ni bilo Nemcev. Kljub temu so Nemci zabavljali. Dozdaj je nastavljala vsaj ministre krona. A zdaj tudi za to že zahtevajo Nemci svoje predsankcije. Zdaj se je šlo, da dobita naslednika češka ministra, ki sta odstopila. Mladočehi in češki agrarci naj imenujeta naslednika. In agrarci so imenovali za naslednika Praška, ki želi, da postane poljedelski minister kljub temu, da ima trgovinski večji politični pomen. Nemci bi le pridobili, če zamenjajo poljedelsko ministrstvo s trgovinskim. A ne. Nemški agrarci imajo poslanca Peschko, ki bi sam rad postal poljedelski minister. Če pa postane poljedelski minister Prašek, mora biti Peschka zadovoljen z nemškim ministrstvom. Rad bi pa postal tudi nemški minister agrarcev dr. Schreiner. Sicer bi nemškemu kmetu tudi na Češkem ne škodovalo, ako postane poljedelski minister kmet. A tu se gre za Peschkovo čast. In zato prisli Peschka nemški odbor devetorice, da ugovarja Prašekovi kandidaturi za poljedelskega ministra. Če se Prašek ne odpove, je v nevarnosti pogodba in morebiti celotno ministrstvo.

Krščanski socialci in kriza.

Vodilno glasilo nemških krščanskih socialcev piše, da dela vlada in stranke na to, da se odpravijo ovire, ki groze zbornici in pogodb. Ne more več dolgo tako ostati. Krogi, ki žele, da se odobri pogodba, morajo omogočiti, da se pravočasno reši pogodba. List sodi, da se tudi v Schönbrunn brez dvojbe zanimajo za stanje v zbornici. Krona gotovo želi znati, če more Beck pravočasno izvesti nagodbo. Beck je pripravljen, da odstopi s celotnim ministrstvom, če se v kratkem ne poravna kriza. Beckova vlada je pred vsem pogodbeno vlada, ki mora odstopiti, če ne more pravočasno izvesti nagodbe. List ne veruje, da se razpusti zbornica in razpišejo nove volitve, ako se ne reši kriza.

Danes zvečer je bila v krščansko-socialnem klubu dolga seja. Več vplivnih govornikov se je trudilo, da odstranijo opozicijo proti pogodb. Sklenili so, da počakajo, kaj sklene deseterica nemških strank, ki zbora jutri. Ko se proglasi sklep deseterice, zavzamejo krščanski socialci svoje stališče glede na pogodbo in na vlado. »Vaterland« piše, da Beck odstopi, če se mu ne posreči, da reši krizo. Krščanski socialci so dokončali danes zvečer razpravo o pogodb.

Nemška devetorica pri Becku.

Danes popoldne je bila pri Becku nemška devetorica. Beck je na pritožbo izjavil, da nima namena kršiti pravice Nemcev. O rekonstrukciji vlade še ni padla odločitev, ki ne bo taka, da bi žalila Nemce.

Nemški agrarci in kriza.

Večina nemških agrarcev je voljna, da postane Peschka minister in smatra to za zadostno kompenzacijo, ako se izroči poljedelsko ministrstvo češkemu agrarcu. Nasprotuje le knez Auersperg mirni rešitvi krize, a dvomi, da zadostuje Auerspergov vpliv preprečiti mirno rešitev krize.

Čehi in kriza.

Beck je danes prigovarjal Prašku, naj prevzame ministrstvo češkega krajana. Prašek in češki agrarci pa zahtevajo še vedno, da postane Prašek poljedelski minister. Mladočehi so sklenili, da se zadovoljujejo s trgovinskim ministrstvom. Žele, da obdrži dr. Foit trgovinsko ministrstvo. Z vsa silo hočejo podpirati Praška, če postane češki minister krajani. »Hlas Naroda« grozi s češko obstrukcijo. »Venkov« piše, da zahtevajo češki agrarci, da mora postati Prašek na vsak način poljedelski minister. »Čech« priporoča, da naj se kriza odstrani z osebnimi koncesijami.

Kriza rešena?

Danes zvečer se je v zbornici zagotavljalo, da je gotova sledeča ministrska lista: **gospodskozbornični član Wohanka trgovinsko ministrstvo, dr. Ebenhoch poljedelsko ministrstvo, nemški agrarcev Peschka nemški minister krajani, češki agrarcev Prašek češki minister krajani, krščanski socialci dr. Geismann minister brez portfelja**, dokler se ne ustanovi delavsko ministrstvo. »Prager Tagblatt« piše, da cesar Becku še vedno popolnoma zaupa. Izstopili bodo iz ministrstva dr. Foit, grof Auersperg, dr. Pacak in Prade. »Čech« piše: Kriza je rešena. Doseglo se je sporazumljenje.

Napovedana Malikova interpelacija.

Malik vložil jutri interpelacijo glede na Praškovo imenovanje za ministra krajana, češ, kako more postati mož s tako preteklostjo minister.

Nemško-narodna zveza.

V nemško-narodni zvezi so vzeli na znanje poročilo, da se je sklenilo glede na pogodbo nastopiti skupno s krščanskimi socialci.

Železniški odsek.

Danes so se posvetovali v železniškem odseku o predlogu grofa Kolowrata o najetju posojila za odpravo pomanjkanja železniških vozov. Dr. Ellenbogen naglašal, da naj se počaka ugodnejši trenutek. Predlaga, da naj se ustanovi delavnice po večjih postajah in da naj se pomnoži osobe pri sestavljanju vlakov. Mastalka se izjavlja za predlog. Zahteva, da naj pospešijo podržavljenje železnic. Dr. Derschatta nasprotuje najetju posojila. Pergelt stavi resolucijo, da naj se pomnože vozovi, zgrade drugi tir, povečajo postaje in ustanove potrebne delavnice. Lanzerotti zahteva, naj nadaljujejo študije o uvedbi električnega prometa. Burival zahteva, da naj se natančno izvedejo revizijska in popravljalna dela. Odobre se Pergeltova, Lanzerottijeva in Burivalova resolucija.

Soc. demokratski nujni predlog.

Soc. demokrati so danes sklenili, da vložijo dva nujna predloga glede na draginjo in pa predlog, da se oskudujejo med žetvijo k orožnim vajam pozvati rezervisti.

Petkova zbornična seja.

Petkova zbornična seja bo najbrže kratka, ker zbora ob 4. uri pogodbeni odsek. Nemški nacionalci nameravajo vložiti nujni predlog o izboljšanju plač državnim uslužbenecem. Einspinner vložil nujni predlog glede na odpravo delegacij in soc. demokrati vložijo že omenjene svoje tri predloge.

AVSTRIJA.

Veliko avstrijsko gibanje.

Državni odbor za veliko Avstrijo namerava prirediti po raznih krajih shode, kjer nastopijo za idejo enotne Velike Avstrije. Shod nameravajo prirediti tudi v Zagrebu. Če se prepove shod na Hrvaškem, ga prirede ob avstrijski meji.

je dejal Holmes mirno. »Kakor nalašč, ker imam opraviti ravno z dvema važnima zadevama. — Visokost nameravate itak ostati za sedaj v Londonu?«

»Gotovo. Dobite me vsak čas pri Langhamu pod naslovom grof Kramm.«

»Poročal bodem torej tja o uspehu.«

»Prosim vas za to. Saj si lahko predstavljate moje razburjenje.«

»Preostane torej še denarno vprašanje.«

»Imate popolnoma vse na razpolago: carte blanche.«

»Vsako ceno?«

»Svoj najlepši grad bi dal za ono sliko.«

»In za stroške, ki bodo neizogibni takoj?«

Knez je izvlekel polno denarnico ter jo položil na mizo.

»Tu je tristo funtov v zlatu in sedemsto v papirjih,« je pripomnil.

Holmes je iztrgal list iz svoje beležnice ter spisal nanj potrdilo.

»Se naslov dame?«

»Briony Lodge, Serpentine Avenue, St. Johns Wood.«

Holmes si je zapisal naslov.

»Se eno vprašanje: ali je kabinetna slika?«

»Vsekakor.«

»Lahko noč torej, visokost; nadejam se, da mi bode kmalu mogoče poročati o ugodnih vesteh.«

»Lahko noč tudi tebi, Watson,« je pristavil, ko je oddrdal knejži voz. »Veselilo me bode, če se potrudiv jutri ob treh popoldne k meni, rad bi se razgovarjal s teboj o tej zadevi.«

(Dalje.)

Vojaške koncesije Mažarom.

S pogodbo dobe Mažari tudi važne vojaške koncesije. V vojnem ministrstvu razpravljajo o izpramembi vojaških zastav in emblemov, kakor to zahtevajo Mažari. Posvetovanja so nadaljevanja pogajanj glede na zastave v mornarici.

Čeh postane generalni svetnik avstro-ogrsk **banke.**

Guverner »Avstro-ogrsk bank« Bilinski je zagotovil Čehom, da se imenuje za svetnika banke namestu umrlega Suessa Čeh.

Podružnica poštne hranilnice v Pragi.

Podružnico poštne hranilnice nameravajo ustanoviti v Pragi. Ravnatelj podružnice postane, če se ustanovi, dvorni svetnik dr. Falka. Nemci nameravajo nastopiti proti načrtu, da se ustanovi v Pragi podružnica poštne hranilnice.

Zvišani diskont v Londonu in Parizu.

Angleška banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7 odstotkov. Francoska banka je pa zvišala diskont od 3inpol na 4 odstotke. Dunajske finančne kroge je zvišanje vznemirilo. Nemška državna banka ima danes sejo, kjer zvišajo obrestno mero za en odstotek. Tudi Avstro-Ogrska banka namerava obrestno mero zvišati za 1 odstotek.

OGRSKA.

Kvotna deputacija.

Wekerlu se je izročil dopis Beckov, da se je sestavila avstrijska kvotna deputacija. Predsednik ogrske kvotne deputacije sklicuje zato v pondeljek popoldne sejo ogrske kvotne deputacije. Avstrijska deputacija je zdaj na vrsti, da vložijo nove predloge glede na zvišanje kvote.

Ogrski državni zbor.

V včerajšnji seji so govorili hrvaški poslanci Supilo, Bauer, Grahovac, Novosel, Brlić, Lorković in Lukinić. Supilo pravi, da bi bil politično mrtev, ako bi bil podkupljen po Dunaju ali pa italijanski ogleduh, kar so mu očitali včeraj. Ogrski državljani je, ker pripada Dalmacija Ogrski. Novoselu je vzel predsednik besedo, ker je rekel Wekerlu, da je njegova politika nasproti Hrvatom nepoštena. Tudi Lorkoviću je vzel predsednik besedo. Lukiniću so protokolično ukorili, ker je očital Josipoviču da je minister brez častne besede, ker je obljubil, da odstopi, če se izvede službena pragmatika. Od Lorkovića, ki se je oglašil k poslovniku, so zahtevali, da govori mažarsko, češ da je zbornični poslovni jezik mažarski.

TRGOVINSKA POGODBA SRBIJE Z AVSTRIJO NEMOGOČA.

Vladni srbski krogi izjavljajo, da je nemogoče skleniti z Avstrijo trgovinsko pogodbo. Avstrija zahteva, da se ne sme v Avstro-Ogrsko uvažati in prevažati živa živina. Tudi že fiksirane mesne množine noče zvišati Avstrija. Zahteva se nadalje, da avstrijski in ogrski živinozdravniki nadzorujejo vse srbske klavnice in pa srbsko živino. Srbsko ministrstvo glede na avstrijske zahteve še ni sklepalo.

NASILNA LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE NA FRANCOSKEM.

V Ons-en-Brayju ni hotel pokopati župnik cerkveno nekoga občinskega svetnika. Župan je nato v cerkvi sam zavzel župnikovo mesto in ukazal cerkveniku, da poje žalostinke.

BELGIJSKI KRALJ.

Belgijski kralj Leopold ima na podplatih desne noge rano, ki se noče zaceliti. Kralj se odpelje vsak teden v Pariz, kjer se zdravi v vroči zračni kopelji.

VILJEM NAJ »ČISTI«!

Iz Berolina se poroča, da so začeli v krogih, ki so v Moltke-Hardenovi pravdi igrali tako klavno vlogo, nekoliko čistiti. Iz polka »Gardes du Corps« so odstranili nekaj nečistil elementov. Nekaj so jih celo zaprli, med njimi dva berolinska trgovca. Stöckerjev list pravi, da se naj poleg malih grešnikov primejo za vrat tudi veliki grešniki. Med te grešnike proti \$ 175. kaz. zak. šteje Stöckerjev list imenoma grofa Hohenaua in zahteva, da se tudi drugi 175-ari odpravijo iz bližine cesarja in princa. Naj velja postava za vse.

ITALIJA.

Italijanski minister javnih del odstopil.

Kralj je sprejel odstop italijanskega ministra javnih del Bianturosa, ki je bolan. Prosto mesto vodi min. predsednik Giolitti.

Obsojeni napadalec Mery del Vala.

Rimsko kazensko sodišče je obsodilo pet oseb, ki so napadli v San Marinu 15. avgusta letos papeževnega generalnega tajnika Mery del Vala. Napadalcem so prisodili zapor od 4 mesecev do 65 dni in pa denarne kazni od 50 do 91 frankov.

NEMČIJA.

Nemški cesar ukazal, da se toži Harden.

Poroča se, da je ukazal nemški cesar Viljem, da mora državni pravdnik tožiti Hardena. Zaslišane bodo vse priče, ki v zadnji razpravi niso pričale. Grof Moltke izpove pod prisego.

Nemški cesar na Angleškem.

Nemški cesar in cesarica potujeta na Angleško, da obiščeta angleškega kralja in kraljico.

Državna podpora grofu Zeppelinu.

Nemški državni zbor bo sklepal o sredstvih, da zgradi grof Zeppelin svoj drugi zrakoplov. Odškodovati nameravajo grofa tudi za prvi zrakoplov. Oba zrakoplova postaneta last nemške države.

Rojena v New-Jerseyu leta 1858. Altistinja, hm! Prva pevka na cesarski dvorni operi v Varšavi — da! Slovo je dala gledališču in odrin — aha! Živi v Londonu — res je! Vaša visokost ste prišli v dotiko s to mlado osebo, imeli ž njo razmerje, ji pisali nekaj pisem kompromitujoče vsebine in sedaj želite ta pisma nazaj. Ali ni tako?«

»Popolnoma tako — ampak kako — —«

»Morda se je vršila tajna poroka?«

»Ne.«

»Ali kakli dogovori oziroma pogodbe?«

»Tudi ne.«

»Potem ne razumem prav vaše visokosti. Vzemimo, da bi hotela ta mlada oseba pisma rabiti v svrhu izsiljevanja ali v kak drug namen — kako pa naj dokaže izvor in pristnost?«

»Toda pisava?«

»Brez skrbi! Ponarejena!«

»Pa moj posebne vrste papir?«

»Ukraden.«

»In moj pečat?«

»Ponarejen!«

»Ampak moja slika?«

»Kupljena!«

»Toda slikana sva skupaj na eni sliki!«

»Za Boga! To je nevarno. Visokost ste zakrivali s tem veliko neprevidnost.«

»Bil sem brez misli — do blaznosti!«

»Visokost, kompromitirali ste se resno!«

»Takrat sem bil še zelo mlad in še ne vladar. Star sem šele sedaj trideset let.«

»To sliko moramo na vsak način dobiti.«

»Doslej je bil ves trud brezuspešen.«

»Ali ste poskusili z denarjem?«

»Ne izroči je za nobeno ceno.«

»No, potem jo je treba izmakniti.«

»Tudi to se je že petkrat poskusilo. Dvakrat sem dal vloniti v njeno stanovanje, enkrat preiskati med potovanjem vso njeno prtljago. Dvakrat je bila napadena. Vse zaman!«

»Niti sledu niste našli?«

»Niti najmanjšega!«

Holmes se je smejal.

»Ta mala zgodbica je prav lična.«

»Toda zame vražje resna,« je zavrnil knez očitajoče.

»To je res. Kaj pač namerava s fotografijo?«

»Spraviti me hoče v nesrečo.«

»Na kak način?«

»Nameravam se poročiti.«

»Čul sem že o tem.«

»In sicer s Klotildo, drugo hčerjo kralja ... Gotovo vam niso neznana načela in principi te dinastije; princesinja sama je vteležena občutljivost. Najmanjša senca suma — in zveza se namah razdere.«

»In Irena Adler?«

»Grozil, da ji pošlje sliko. To tudi stori, o vem, da stori. Ne poznate njene jecklene volje. Ah, seveda ne kaže tega njeno ljubko nežno lice. Ni na svetu stvari, česar bi ona ne bila zmožna, da prepreči to poroko. Prav nobene ovire ni na svetu.«

»Ali je gotovo, da je slika še v njenih rokah?«

»Prav gotovo.«

»Kako to veste?«

»Prisegla je, da jo odpošlje šele isti dan, ko se razglasi moja zaroka. To se zgodi prihodnji ponedeljek.«

»Potem nam preostaja še tri dni časa,«

RUSIJA.

Volitve v dmo. — Sličajno zmage katoličanov.

Dodaj je znan izid 425 volitev. Izvoljenih je 195 članov desnice in monarhistov, 128 oktrobristov in zmernih, 4 pristaži stranke mirnega obnove, 37 kadetov, 15 poljskih narodnjakov, 6 mohamedancev, 12 soc. demokratov, 26 članov leve in dva divjaka. Pri ožjih volitvah v Peterburgu sta izvoljena dva oktrobrista in dva kadeta. V Moskvi sta izvoljena pri ožjih volitvah 2 oktrobrista.

Značilna je zmaga katoličanov v vilinski guberniji, kjer je zmagala katoliška ustavna stranka, ki jo je ustanovil po ruski vladi izgnan škof baron Ropp. Stranko vodi baron Montville, ki je izvoljen, kakor tudi duhovnik Matzejevič in član druge dume Vankovič in še dva druga katoliška poslanca. V kovniški guberniji sta izvoljena po kompromisu med kadeti in katoličani dva katoliška poslanca.

Shod kadetov.

Dne 7. t. m. se je pričel v Helsingforsu shod kadetov. Navzočih je nad 200 zastopnikov. Dne 6. t. m. so imeli tajno sejo.

Obsojeni Gurko.

Sodna razprava proti Gurku je končana. Gurko je odstavljen in plača sodne stroške.

ČASNIKAR — KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA ZDRUŽENIH DRŽAV.

Kot nov kandidat nastopa časnikar Randolph Hearst, ki je nasprotnik Angležev in skuša pridobiti na svojo stran Nemce in Irce. Hearst je rojen v Kaliforniji in je po svojem očetu podedoval lepe milijone. Gnal ga je k časnikarstvu; kupil je najprej majhen dnevnik v San Franciscu in je sam delal kot pisatelj in reporter. Šel je v New York, kjer so ga imenovali listi »Divji Willy iz daljnega Zahoda« ali pa »Pozlačen norec«. A divji Willy je kmalu pokazal, kaj zna. V šestih mesecih je bil »New-York-Journal« znan po vsej Ameriki, kupil je še en dnevnik in oba združil. Z vsemogočnim dolarjem je pridobil zase najboljše pisatelje na časnikarskem in umetniškem polju. Zdaj ima Hearst časopis z jutranjimi in večernimi izdajami v mestih New York, Boston, Chicago, St. Louis, Los Angeles in San Francisco. On je pa tudi sicer impozanten človek, 40 let star in šest črtevisok, v vsakem oziru, kakor pravi »Daily Graphic«, čudovit mož. Ker ima toliko časopisov, se mu ni bati, da bi umrl kot nepoznanec, poniža vijolice.

BOMBE V ČRNI GORI.

Uradno se poroča iz Cetinja, da so našli pri bivšem stavcu črnogorske državne tiskarne Rajkoviču, ki se je sedaj vrnil iz Belgrada na Cetinje več bomb. Pri zaslišanju je Rajkovič izjavil, da je dobil bombe od Todorja Bozoviča, predsednika črnogorske vseučiliške mladine. V stvar so zapleteni tudi srbski častnik Vukotić in črnogorska emigranta, bivša poslanca Šobaić in Čupafec. V Kotoru so mu izročili bombe iz Belgrada došli črnogorski vseučiliščniki. V Kotoru je bil z njim skupaj tudi bivši črnogorski ministrski predsednik Radović, ki je nato odpotoval v Budimpešto. Črnogorska vlada je prosila avstrijsko mlado, da aretirajo v Avstro-Ogrski živeče kompromitirane osebe.

Dnevne novice.

+ **Dvojna mera.** Samo da konstatiramo! Hribarju se je vzljubilo imenovati v javni seji trgovske in obrtne zbornice Gostinčarjeve predloge in interpelacije pljunke v vodo. Ni ga poslanca, ki bi tako brez duha fabriciral predloge kakor Hribar. Vsak popis, vsako prošnjo, ki jo dobi, predela tako, da po najpreprostejši šabloni napiše zgoraj: »Predlog Ivana Hribarja in drugov« in na koncu pristavi stereotipno formulo, kaj naj se s predlogom zgodi. Uspeh takih predlogov je potem tudi primeren njihovim vrednoti. Predlogi sami so dobesedno že izdelani in dvomimo, ali jih je Hribar sploh bral. Take kakor so, jih pošlje v »Narod«, da jih tam natisnejo. Dr. Šusteršič, ki je pri nedeliskem shodu zelo taktično in stvarno govoril, je s primerno opazko zavrnil Hribarjevo psovko na Gostinčarja. Zdaj pa pripadlja »Edinost« in se obslani samo na dr. Šusteršiča; ne omenja pa niti z besedo, da je toplot sebi v škodo začel Hribar. Oblizana hinavka ob Adriji ima eno licemerstvo več v svojem albumu.

+ **Hvalevredno!** Predsedstvo c. kr. okr. sodišča v Rovinju je vseh 11 podrejenih mu okrajnih sodišč vpisalo za člane »Društva sv. Jeronima«. Ustvariti hoče v ta namen manjše knjižnice, ki bodo na razpolago ljudem, ki so obsojeni na zapor za nekaj dni, da ne izgube časa brez koristnega in blažilnega berila. Naj bi se ta lepi zgled posnemal tudi pri nas s pristopom sodišč k »Družbi sv. Mohorja« in k drugim književnim podjetjem, ki širijo dobro berilo! Med Hrvati je tudi že precej razširjen lepi običaj, da birmanski boter birmanca vpiše kot dosmrtnega člana »Društva sv. Jeronima«. Tako ima birmanec skozi celo življenje lep in koristen spomin na svojega kuma.

+ **Slovenska šola v Trstu** dela strašne skrbi krivonošemu »Piccolo«. Šel je in prebrskal vseh 800 strani državnega proračuna, vohajoč, kje bi iztaknil izdelek za slovensko šolo v Trstu. Pa ga ni našel! Nato je vohal, ali ni ta izdelek skrit pod kakim drugim imenom, in je v zadnjem kotu našel postavko: 20.000 K za razvoj državnega ljudskega šolstva v Primorju. Tu tiči! kriči zdaj in pozivlja nas, naj povemo, ali je res ali ne, in že kliče Italijane na boj proti slovenski šoli. Da bo »Piccolo« vedel, kaj mi sodimo, mu lahko povemo: V Trstu je toliko Slovencev, da je

od iridentovske stranke, katero »Piccolo« zagovarja, pravi zločin, da je doslej branila slovensko šolstvo! Sramota je za tako mesto, kakor Trst, da za toliko otrok ni ustvaril šole v materinem jeziku, in ta sramota postaja pred celim svetom očitna, ker mora država poseči vmes in izvršiti kulturno zahtevo, za katero se je sedanja tržaška mestna gospoda izkazala nezmožno. Postavka za slovensko šolstvo tržaško pa bo vedno večja in bo javno figurirala v državnem proračunu — na to se naj Italijani že sedaj pripravijo!

+ **Državna policija v Pulju.** Dne 1. januarja se nastavi v Pulju oddelek 100 mož državne policije, ki bo skrbela tudi v Rovinju in Dinjanu za red. Podržavljenje puljske policije je uspeh člana »Saveza južnih Slavena«, dr. Laginje in pa mornarice. Veseli nas, da dela Iv. Hribarjev zaveznik za podržavljenje policije.

+ **Zaspana »Zveza slovenskih odvetnikov«.** Slov. Gospodar« piše: Dr. Jurtelev list očita naši tiskarni, da ni dovolj odločno nastopila zaradi odstranitve slov. napisov, kakor so to storili Celjani. Mi opozarjamo dr. Jurtele, da tega ni tiskarna kriva, ampak stanovski bratje gospoda dr. Jurtele. Celo zadevo je namreč izročila tiskarna »Zvezi slovenskih odvetnikov«, ki pa še nam do danes ni pripomogla do naših narodnih pravic, kakor se je to v Celju doseglo. Zmetajte torej pred svojimi pragom in pragom svojih tovarišev.

+ **Krščansko-socialna slovenska izobraževalna organizacija tržaško-istrska** pridno in marljivo deluje. Delavsko podporno društvo v Sočergi je imelo 2. t. m. popoldne predavanje. Govoril je Moškerc o namenih in smotih izobraževalnih društev in pa o gospodarskem pomenu abstinence. Sočerga je kraj, o katerem trde, da je najbolj zapuščen v Istri. Pošta je v Buzetu in deluje tako pridno, da ako odpošleš brzojavko iz Ljubljane 31. oktobra, ti pride v Sočergo 2. novembra, dasi je pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu — pred nosom — 45 km po državni cesti. Šole v Sočergi ni. Naša organizacija skrbi za to, da uči ljudi čitati in pisati. Ljudstvo dela večinoma v Trstu. Poleg izobraževalne organizacije tudi dobro deluje sočersko gospodarsko društvo. Snuje se tudi rajfajznovka. Čast župnemu upravitelju č. g. Budinu, ki je v primeroma kratkem času izvedel tako lepo organizacijo, dasi je poleg tega dela za ljudstvo še zidal novo cerkev in razširil župnišče pa sežidal lepi »Društveni dom«, ki se v kratkem otvori.

— Mlado, šele pred 14 dnevi ustanovljeno slovensko krščansko-socialno društvo v Sv. Ivanu pri Trstu je imelo 3. t. m. svoje prvo javno predavanje. Govoril je č. g. Čok, ki je konstatiral, da se na shodu »Narodne Delavske Organizacije« dne 2. t. m. zelo zabavljalo proti »fariem« in se tako povedalo, kakšno stališče da zavzemajo proti nam. Gospod Škerl se je nato tudi pečal z N. D. O. Nato je predaval Moškerc o stanju delavstva v starem, srednjem in novem veku. Nekaj mladih fantov, pristašev liberalne stranke, kakih 10, je poskrbelo za to, da je bilo predavanje zanimivo. Delali so namreč otročje medklice in bi bili radi očitno razbili zborovanje, ako bi ne bilo naših preveč. Ker so sami še preotročji, so si izposodili za govornika nekega Mekinda, na katerem jim res častitamo. Mekinda je namreč pred leti agitiral v Ljubljani ob državnozbornih volitvah še ob času splošne kurije jako pridno za — dr. Šusteršiča. Pozneje je bil v Trstu socialni demokrat, nato je pričel govoriti, da je krščanski socialc, kakih 14 dni sem je pa pričel nastopati za N. D. O. V Sv. Ivanu pri Trstu imamo zdaj svoje izobraževalno društvo, vrlo dobro delujočo posojilnico in dograjen je že tudi naš šentivanjski »Dom«, ki se kmalu otvori in izroči svojemu namenu. — S. k. izobraževalno društvo v Trstu je pa priredilo v ponedeljek dne 4. t. m. ob 8. zvečer predavanje v tržaškem Marijinem Domu. Dasi je divjala tržaška burja z vso silo, je bila udeležba dobra. Celo Romančani so bili zastopani. Zborovanje je otvoril in vodil č. g. Tul. Moškerc je predaval eno uro o časnikarstvu, kako se urejujejo, stavijo, korigirajo, lomijo, revidirajo, tiskajo in razpošiljajo dnevniki. Pozval je zborovalce, naj širijo krščansko časopisje. Nato je govoril č. g. Ukmar o narodnosti. Predavatelj je naznanil, da hoče o tem vprašanju večkrat predavati in je govoril o raznih plemenih, ki bivajo na svetu. Naznanilo se je, da priredi društvo vsak mesec predavanje.

+ **G. Jošt** nam je poslal naslednji popravek: »Ni res, da sem rekel ob ustanovitvi nove posojilnice v Dolini pri Trstu: Črni duhovnikov niker v odbor. Tudi ni res, da so zahtevali domačini v odbor župnika. Res pa je, da o duhovnikih ni bilo niti govora, niti ni kdo omenil domačega g. župnika. Nadaje ni res, da sem ravno tako govoril tudi v Poljanah in drugih krajih na Štajerskem, res pa je, da takih besed pri ustanovitvi zborovanju niti v Dolini pri Trstu, niti v Poljanah, niti v kakem drugem kraju nisem govoril. S spoštovanjem Franjo Jošt.« — Mi vzdržujemo prvotno svoje poročilo, ker je popolnoma resnično in bomo o tem še pisali. G. Jošt se svojih besedij več ne spominja, pa mu bomo že osvežili spomin.

+ **Deželna zveza kranjskih ognjegašnih društev** bo imela drugo leto 15. avgusta svoj občni zbor na Vrhniki. Zveza izda svoj kolektar. Dolgoletni poveljnik gospod Albin Achtschin se iz Ljubljane preseli v Gradec.

+ **Ricmanje in »Edinost«.** Trst, 31. novembra. »Edinost« v polemiki s »Slovencem« izjavlja, da je glede ricmanjske afere dajala prostora dopisnikom, in to po večini svečnikom iz raznih krajev Istre, Goriške in Kranjske. Znano je, da vsi ti dopisi so bili skrajno sovražni cerkveni oblasti in so z raznim zavijanjem in obrekovanjem s strankar-

skega stališča uničevali spoštovanje pri čita-jočem občinstvu, vcepčevali sovraštvo do nje in zaničevanje vsega, kar pride od cerkvene oblasti. Lahko se razume, da so se tega navzeli tudi Ricmanjci, ker so jih taki dopisi v prvi vrsti zanimali in so jim javno potrjevali vso strupeno ustno agitacijo proti škofu. Tako se blati svečeniški stan sploh! A v tem članku pa »Edinost« očita še več svečeništvu, namreč, da je v večini nasprotno svojemu škofu, ker reče: »da se večina duhovščine uprav boji, da bi se Ricmanjci kar tako vdali«, in v tem oziru »Edinost« more povedati še kaj interesantnega, kakor ve na podlagi povsem zanesljivih virov. Tako se opisuje svečeništvo, da za hrbotom nasprotuje svojemu škofu, jemlje se mu spoštovanje pri občinstvu, ki se zaveja k napačnemu mnenju o cerkvi in o duhovščini. Izrečno pristavlja »Edinost«, da to očitane velja za slovenske, hrvaške in italijanske duhovnike, da je torej škof čisto osamljen sredi nasprotujočega svečeništva, ki pa se njegovega nemškega režima toliko boji, da svojega mnenja ne pove navadnim ljudem, ampak le »Edinostnemu« referentu. Vse to je le pobožna želja »Edinostnega« referenta; ne samo večina, ampak vsi pošteno misleči, ki ricmanjsko afero poznajo po dejanskih razmerah, ne pa samo iz »Edinosti« »Slov. Naroda« et cons., vsi obžalujejo trdovratnost zapeljanih Ricmanjev, katerim se je ravno po posredovanju sedanjega knezoškofa vse dovolilo, kar se je v dejanskih razmerah dovoliti moglo, a oni nahujskani še tega, kar sami zahtevajo, nečejo sprejeti od škofa. Ti svečeniški vidijo apostolsko gorečnost škofovo za krščansko ljudstvo, nepristransko skrb za svoje svečeništvo, o krivičnem nemškem režimu ne zna nihče nič, zato so škofu pokorni, ga spoštujejo in ljubijo. Le čuditi se je, kako se med svečeniški najde takih, ki »Edinost« podpirajo z dopisovanjem in naročevanjem, ko za svojo podporo dobivajo le sramotjenje svojega stanu in uničevanje načel, za katere se mora boriti vsak katoličan, a v prvi vrsti vsak pošten duhovnik!

+ **»Edinost« pojde v »Narodovo« šolo.** To sklepamo iz beležke, ki jo je objavila dne 5. t. m. pod naslovom »Ponesrečeno predavanje«. V Sv. Ivanu je bilo namreč v nedeljo predavanje »Kršč.-socialnega izobraževalnega društva«. »Edinost« piše, da je bil hrup tolik, da o kakem predavanju ni bilo niti govora. Previdno pa le pristavlja, da »tako nam zatrjajo očitelci«, katerim potemtakem ne verjame dosti. Mimogrede: Predavatelj Moškerc je govoril tri četrt ure in povedal, kar je hotel povedati. Vmes je pa tudi odgovoril na otročje medklice tistih osem ali deset otrok, ki so predstavljali stranko preperle slame v Sv. Ivanu na tem shodu. List še piše: »Naglasiti moramo namreč, da od rodoljubnih prvakov pri Sv. Ivanu ni bil nikdo navzoč.« Ubogi Mekinda in navzoči otročaji, vi torej niste prvaki! Slabo za »Edinost«, ki se baha, da kar se je zgodilo, je storilo — »ljudstvo samo!« Osem ali deset mlečnozobih ljudi je — ljudstvo »Edinosti« v Sv. Ivanu. Hvala, da je to priznala zdaj »Edinost« sama. Kdo li so rodoljubni prvaki v Sv. Ivanu? Pa vendar ne tista gospoda, o kateri se je izjavil svojčas neki »ugledni tržaški politik«, da se jih je treba ogibati, ker so »lumpje«! Nato pa »Edinost« izrazi svoj strah pred novo dobo, namreč pred slovenskimi tržaškimi krščanskimi socialci, češ, da hočejo uničiti narodno stranko. »Edinost« piše: »Za narodno slovensko stvar utegnejo zasejati nekoliko vetra, ali sami bodo želi vihar.« »Edinaši« hočejo pričeti potemtakem z osebnim bojem. Čestitamo jim, ko stoje zdaj tako ponižno pred durmi Malovrhove šole, ki jih gotovo nauči, kako da morajo obrekovati liberalni listi, da »izcprajo« vihar. Kaj pa, če se moti gospoda balkanska in da sebi izkopije grob, ki ga hočejo napraviti izvestnim »gospodom«, to je duhovnikom, ki nočejo več plesati tako, kakor jim gode neka gotova gospoda.

— **Skupščina Starčevičeve stranke prava.** V belem Zagrebu je včeraj imela svojo letno glavno skupščino Starčevičeva stranka prava, ki v hrvaški javnosti slavi priznanje svoje politike pred razkrinkano nerodnostjo reške resolucije. In ni čuda! V Budimpešti psujejo sedaj Mažari one poslanke, ki so bili toliko lahkoverni, da so sploh verovali na pomoč Budimpešte. Starčevičeva stranka prava pa je dosledno odklanjala vsako zvezo z Mažari in si po načelu »Hrvatska Hrvatom« začrtala pot, naj si hrvaški narod le v svoji lastni moči išče pomoči pred tuji. Njeno načelo ostane: Mažar je bil vedno največje zlo Hrvatske! Ob sedanjem žalostnem pogorišču resolucije v Budimpešti le tembolj spravila v veljavo pri Hrvatih klic Starčevičancev: V Budimpešti nimamo ničesar iskati! Udeležba na včerajšnji glavni skupščini je bila uprav ogromna. Včerajšnja »Slovenčeva« brzojavka iz Zagreba je bila pomotna. Na poti iz Zagreba v Ljubljano se je številka 8000 spremenila v 800... Na včerajšnji Starčevičanski skupščini je bilo gotovo 8000 do 10.000 Starčevičancev! Došli so tudi pristaži stranke iz Dalmacije, Istre in Bosne. Skupščina bi se morala vršiti v veliki »Sokolovi« dvorani, a vsled ogromne došle množice se je skupščina morala vršiti na prostem v velikem vrtu »Kola«. V predvečer glavne skupščine se je vršila strankarska konferenca, katere se je udeležilo 300 zaupnikov. Doseglo se je zopet popolno slaznost v stranki, zadnji sledovi nesoglasja so izginili, intrige so padle... Sklenilo se je tudi pod naslovom »Hrvatska tiskarna« s akcijskim kapitalom 100.000 kron ustanoviti novo tiskarno, ki se naj z »Radničko tiskaro« fuzionira. Včeraj ob 11. uri dopoldne se je uredil pred »Starčevičevim Domom« impozantni sprevod Starčevičancev. Na čelu po okrajih razdeljenih pristašev so korakali poslanci in hrvaški duhovniki Starčevičanci. V

spremlstvu se je vilo nad 50 zastav. Množica je burno klicala proti madjarskemu gospodarstvu v Hrvaški. Skupščino je otvoril predsednik stranke poslanec dr. Josip Frank. Povdarjal je, da razvoj stranke kaže, da je moč ideje močnejša kot moč materijalne oblasti. Starčevičeva stranka je stranka idealistov. Govornik z zadovoljstvom povdarja, da tako impozantnega zborovanja še ni imela nobena stranka v Zagrebu. Tu manifestira moč ideje! O delovanju stranke je poročal poslanec dr. Ivo Elegovič, ki je povdarjal: Tudi v okrajih resolucionalne je prebivalstvo poučeno o neuspehu koalicijske politike in se bo pri prihodnjih volitvah v velikem številu pridružil Starčevičevi stranki prava. Število strankarskih okrajev se bo pri prihodnjih volitvah podvojilo. Sedaj je čas, da se ves narod vzdigne k gigantskemu boju proti Mažarom, k boju za samostojnost Hrvaške. Mi čutimo v sebi moč uresničiti narodne ideale! Sredi Elegovičevega govora je zazvonilo opoludne. Govornik je prekinil svoj govor, množica se je odkrila in molila... Nato je bila z velikim navdušenjem sprejeta resolucija, ki začrtuje strankin program. Dr. Mile Starčevič je ostro govoril proti politiki resolucionalne. Starčevičeva stranka prava naj ohrani narodne ideale v popolni čistosti. Stranka bo le s stališča enakopravnosti napravila red z Mažari. Gladstone je rekel leta 1886. v angleškem parlamentu, da so ideje močnejše kot bajoneti. Ideja konsolidacije hrvaškega naroda bo premagala vse težave. Ta ideja bo našla uresničenje v združitvi vseh Hrvatov. Shod je sprejel tudi resolucijo, s katero se poziva dr. Franka, naj še dalje vztraja na čelu stranke. — Razni hrvaški listi poročajo, da je ob tej manifestaciji Starčevičeve stranke prava posebno liberalnim »Pokretašem« pogum silno upadel.

— **Iz sodb sod. adjunkta g. Oskarija Deva.** Bivši župan iz Stare Loke, brat »Sokol«, že večkrat predkaznovani Fran Dolenc, je bil tožen, da je s stolom napadel trgovca Primožiča iz Zirov. Obsojda 40 K. Nedavno smo poročali o obsodbi še ne predkaznovanega župnika Čebaška, ki je bil obsojen na 50 K.

— **Junaštvo italijanskih biciklistov.** Osem mladih tržaških junakov je sedlo v nedeljo na kolesa, in ker so imeli vsi revolverje pri sebi, so mislili, da je ves svet njihov. Vozili so v Vipavo čez drn in strn, češ, da se jim mora vse umakniti. S to mislijo so prišli v Prvačino. Na česti pred gostilno je stal nekdo, ki se ni takoj umaknil, ko mu je zazvonil prvi biciklist. Pa prvi je prišel mimo njega, ne da bi vanj zadel. Drugi, neki Rizzi, je bil trmoglavješi in je zavozil v moža, a pri tem je padel s kolesa. Drug za drugim so potem popadali za njim vsi šesteri ostali biciklisti. Zdaj so pa začeli zmerjati in Rizzi je ustrelil iz revolverja, tud drugi so grozili z orožjem. Ljudje so prihiteli, ko so slišali strel, prišli so Rizzija, ki je streljal, in še drugega izzivača, ostali šesteri so pa pobegnili, in eden je bil še tako prijazen, da je Rizzijevo kolo s seboj vzel. Ljudje so na to privezali oba Italijana na štor in so jima naložili nekaj batin. Zdaj je velika žalost v iredentovskem glasilu zaradi tega.

— **Od žene je pobegnil** v Pulju Jožef Destradi, ki je živel z ženo v srečnem zakonu, iz katerega je sedem otrok. Zavedla ga je 19 let stara lepota Ana Curto, s katero je pobegnil v Gradec, kjer so oba begunca prijeli in jih odpeljali nazaj v Pulj.

— **Aretrian radi konja.** Orožniki so v torek pripeljali sina Josipa Ažmana iz Bleda in enega konja, katerega je Ažman prodal v gostilni pri »Zvezdi« v Gorici. Kupec ni bil s konjem zadovoljen, zato se tudi oba posestnika tožita. Ažmanov sin je prišel v ponedeljek v Gorico in je, ne da bi komu kaj povedal, vzel konja iz hleva, hoté ga peljati domov. Prišel je že do Kanala, od tam pa se je moral siloma vrniti v Gorico.

— **Samoumor v brivnici.** Prerezal si je vrat v Gorici izvošček Josip Ušaj, star nekaj nad 30 let, zapustivši ženo in enega otroka. Pripeljali so ga v bolnišnico, ker je umrl. Pravijo, da se mu je mešalo. Ušaj si je prerezal vrat v brivnici Tomšičevi v ulici proti soškemu mostu, ko ni bilo nobenega v brivnici. Našel ga je hitro na to učenec, ki je poklical pomoč.

— **Gilčvertove umazanosti.** P. n. uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. Oziraje se na vsebino obtožnice proti mojemu bivšem pisarniškem vodji, katerega je bila priobčena v številki z dne 28. oktobra t. l., Vas prosim, da izvolite na podlagi podatkov glavne razprave sprejeti sledeče pojasnilo: Obtoženi pisarniški vodja je pri glavni razpravi priznal: 1. da meni o svojih pravnih poslih z eksekutom ni ničesar razodel; 2. da je proti eksekutu in porokom v tej zadevi vlagal različne sodne predloge tudi v moji odsotnosti in brez moje vednosti na polah, katere je bil dobil na razpolago. Konečno sta oba eksekuta, Kalin in Poljšak, priznala, da sem ju med štirimi očmi povprašal za njune pritožbe proti pisarniškem vodju, na katero vprašanje pa sta vse zamočala. Vsled teh dejstev nisem svoječasno imel povoda poseči v to zadevo. Vsem spoštovanjem Dr. Treb, odvetnik.

— **Triumfalni shodi »Narodne delavske organizacije« v tržaški okolici.** Čez 2000 udeležencev. In rešena je domovina, Slovenija, v Trstu. Saj tako bi sodil vsak, ki čita in prisega, da je vse res, kar piše tržaška »Edinost«. N. D. O. je namreč priredila pretekli petek shod v Sv. Križu, v soboto shod v Sv. Ivanu in v nedeljo pa v Škedinju. Nimamo namena, da se pečamo s temi shodi. Samo v zabavo naših čitateljev hočemo povedati, kako da se lahko pride na 2000 udeležencev pri treh shodih. Kadar priredi N. D. O. v tržaški okolici shod, se ti zbere 300 do 400 udeležencev, ki pohite v okolico, da poslušajo, kaj da

Jim pove dični dr. Josip Mandič. Pridruži se jim nekaj mako domačinov in shod je napravljen. Da širijo po škodu balkansko ompravo s krokom, je samoobsebi umevno, ker tržaški Balkanci niso tisti mohamedanski Balkanci, ki sovražijo po Mohamedovem naročilu vino. Vseh treh shodov se ni udeležilo 2000 oseb, ker so bili na vseh shodih ravno tisti junaki, ki smo jih spoznali na Prosaku, v Ricmanjih, in ki »delajo« zdej v tržaški okolici. Najbolj čudno pa je, da je »Eđinost« tako otročja. Kakšne shode je že prirejala S. L. S., ko se jih je udeležilo tudi 3000 in več udeležencev. Pisali pa nismo nikdar, da so to »triumfalni shodi«. »Eđinosti« končno čestitamo, da si je izposodila besedo »triumfalni« iz romanščine, ki jo tako sovraži. Pa čudna ni prav nič ta ljubezen »Eđinosti« do romanščine. Saj pošilja upravo »Eđinosti« celo k slovenskim trgovcem svojega poverjenika za nabiranje inseratov, ki ti govori z njimi le italijansko in jim končno predloži samoitalijansko tiskovino glede na sprejem inserata za »Eđinost«.

— V poljasnilo! V »Slovenca« smo med štajerskimi novicami poročali o sodnijski obravnavi in obsodbi Antona Srebotnjaka iz Hrenovic. Ker je pa istega imena tudi lesni trgovec v Predjambi št. 13, drage volje popravljamo, da je le-ta pri tem čisto nedolžen in veliko starejši, dasi tudi v župniji Hrenovice, a stalno, ko prvi že dalje časa biva v Mariboru.

— **Otvoritev postajke Karolja.** Postajka Karolja, krajevne železnice Trst-Poreč, ki je bila do dovršitve dovozne ceste od splošnega prometa izključena, se bo dne 10. novembra 1907 za osebni, prtljajski in omejeni vozovni promet otvorila. Omejeno sprejeme in oddaja naloženih vozov vrši se samo od slučaja do slučaja po prejšnjem posebnem dogovoru s c. kr. ravnateljstvom državnih železnic v Trstu. Prometni časi na tej postaji vstavljajočih se vlakov v v dotičnih vozniških redih že naznanjeni. Vozovnice se izdajajo na postaji, prtljaga se odpravlja potom doplačila.

— **Samoumor trgovcev.** V St. Vidu pri Grobelnem se je ustrelil 36 let stari trgovec g. Maks Šumer, trgovec iz Poljčan. Zapušča udovo z 8 otroci. Pred leti se je ustrelil njegov brat dr. Fran Šumer.

— **Osebnosti.** Iz Zadra se nam poroča: Naš rojak namestniški koncipist Friderik Logar je imenovan okrajnim komisarjem v Zadru.

Okrajni živinozdravnik g. Maks Paulin v Črnomlju je imenovan za višjega živinozdravnika, veterinarski asistent g. Jožef Stegu v Radovljici je imenovan za okrajnega živinozdravnika. — Denarno premijo za gojitev cerkvene glasbe je podelil nauč. minister učitelje g. g. Edvardu Markovšku in Rudolfu Schillerju. — Na mesto na Savo prestavljene učiteljice gđ. Doroteje Dereani je imenovana za provizorično učiteljico na Vačah gđ. Ana Elsner.

— **32 tamburic za veliki tamburaški zbor,** ves notni material, stojala, krasna omara, sploh vse, kar spada k popolnemu velikemu tamburaškemu zboru se proda za 300 K. Več pove naše uredništvo.

Ljubljanske novice.

lj **Nemška umetniška razstava.** Lepaki po Ljubljani naznanjajo VI. nemško umetniško razstavo v ljubljanski kazini. Med ljubljanskimi Slovenci je na tem polju vse tiho in mirno. Kričavo ljubljansko napredništvo tu ne stori ničesar. To napredništvo je kulturno tako visoko, da — Hribarju prepušča rešitev umetniškega vprašanja. Ta kultura ima Hribarja za vse, in s tem je dovolj povedano. Sicer pa so Ljubljanci vsi srečni, da je v Ljubljani par kinematografov in pa »Panorama Kosmorama«, v kateri se za par soldov vidi poleg Vodnikovega spomenika fotografiranega županovega Zanca. Tako vsak po svoje »pospešujeta« umetnost, župan in njegov Zancek.

lj **Megla v Ljubljani.** Sinoči je bila v mestu tako gosta megla, kakor že kmalu ne. Po nekaterih ulicah se celo obločnice niso videle, okoli kolodvora so pa morali polagati čuvaji na progo signalne pokalice.

lj **Uradniško stavbniško društvo** se ustanavlja v Ljubljani pod patronanco notarja Hudovernika.

lj **V korist pomožnemu društvu za bolne na pljučih.** Pri tekmovalnem streljanju I. ljubljanske strelske družbe bil je trgovec gospod Fran Terdina kot najboljši strelec za tekoče leto proglašen za kralja strelcev. S to častjo je zvezana pravica do dobitka v vrednosti 60 kron. Temu dobitku se je gosp. Fran Terdina odrekel v korist »deželnemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih« na kar so navzoči strelci v isti namen nabrali še 18 kron. Veleдушnim darovalcem srčna zahvala!

lj **Neveljaven denar.** Ker se ponavljajo slučaj, da nekateri brezvestni ljudje še oddajajo papirnat denar, katerega so izdale ob času meščanske vojske združene južno-američanske države, naznanja c. in kr. avstro-ogrski konzulat v Washingtonu, da je ta denar že 40 let neveljaven. To v znanje interesovanim krogom.

lj **Zasluzeno plačilo.** Pred nekaj časom smo poročali o izrednih tatvinah, ki so se vršile po Ljubljani in hlevih in stanovanjih in da je policija izsledila tate v osebi Ivana Zugsbergerja, rodom iz Zgornje Avstrije, ki je izstopil pri Koslerju iz službe, potem pa kradel. Te dni je bil obsojen pri deželnem sodišču na dve leti ječe, po prestani kazni se pa postavi pod policijsko nadzorstvo.

lj **V deželno bolnišnico** so pripeljali posestnikovega sina Antona Roka iz Žerovnice, ki je doma padel in si zlomil desno nogo.

lj **Najdene in izgubljene reči.** Pavla Zerkova je izgubila zlato uro, vredno 24 kron. Terezija Joštova, služkinja, je izgubila manjšo svoto denarja. Marija Marčan je izgubila bankovec za 20 kron. Služkinja Barbara Dolinšekova je našla črno torbico z raznimi vzorci. Gospod profesor Rajko Perušek je našel ženski pas.

lj **Puran zatekel.** K hišniku Štefanu Petriču na Valvazorjevem trgu se je zatekel belo črni puran.

lj **Za kruhom.** Včeraj se je odpeljalo z Južnega kolodvora v Ameriko 148 Macedoncev in Bulgarov, 40 Slovencev in 20 Hrvatov.

lj **Izgubil je neki gospod** včeraj zvečer, črno usnjato denarnico, v kateri je bilo nad 7 K denarja in dva loterijska lista. Pošten najditelj naj odda denarnico v našem uredništvu.

lj **Tatvini.** Na Cesarja Jožefa trgu št. 2 je bil včeraj hlapcu Štefanu Jeršinu ukraden zelenkast ponošen suknjič. Na Marije Terezije cesti št. 14 se je danes ponoči utihotapil v hlev nek mlad možič in si nabral obleke. V hlevu speči hlapec je tata še pravočasno začutil in mu ukradeno obleko odvezel. Tat je nato odnesel pete.

Koroške novice.

k **Smrtna kosa.** Umrli je pri Sv. Martinu nad Beljakom župnik č. g. Julij Rupnik, star 61 let. — Umrli je v Celovcu gđna. Terezija Koren.

k **Saški kralj** se je včeraj pripeljal na lov v trbiško okolico.

Razne stvari.

Stavke. Na Dunaju stavka 700 uslužbenec pri družbi omnibusov. Stavka je burna. Iz remiz v Brigittenau in v Döblingu ni vozil niti en omnibus, ker so to preprečili stavkujoči uslužbenci. Stavka se je pa končala že včeraj; ker je ravnateljstvo dovolilo maksimalni delavnik, opoldanski počitek in izboljšalo določila o kaznih. V Opavi stavkajo izvoščeki. V Benetkah pa stavkajo pristaniški delavci. Stavkujoči so prirejali 7. t. m. velike demonstracije.

Končana je stavka brzojavnih uradnikov v Ameriki.

Potres v Buhari. Mesto Karatag je potres popolnoma uničil. Izgubilo je življenje 3004 osebe, le 70 oseb se rešilo. Tudi Kafiragan je uničil potres.

Mala loterija v državnem gospodarstvu. Mala loterija v državnem gospodarstvu igra precejšnjo ulogo. V proračunu za leto 1908 so loterijski dohodki enaki onim leta 1907, namreč 30.540.150 K, nasproti so pa dobitki proračunjeni kakor v preteklem letu na 16.215.000 kron. Izdatki in dohodninska povračila znašajo skupaj 2.189.890 kron. Država bo imela v letu 1908 — 12.126.260 kron čiste dobička. Zanimivi so vložki pri igri posameznih kronovin. Največ vložkov ima Spodnja Avstrija 14.100.000 kron, od katerih jih največ odpade na Dunaj. Češko 6.300.000 kron, Galicija 3.400.000 kron, Štajersko 1.450.000 kron, Primorsko 1.320.000 kron, Moravsko 1.250.000, Gor. Avstrija 800.000, Kranjsko 500.000, Koroško 170.000 K, Tirolsko 340.000 kron. Ostale kronovine so zelo z majhnimi vsotami udeležene: Dalmacija 70.000, Bukovina 170.000, Šlezija 380.000, Salcburško 250.000 kron. V primeru s preteklim letom so loterijski vložki precej padli.

Maščevanje varane žene. V predmestju Mehala v Temešvaru se je zgodila pred kratkim krvava drama. Sprevodnik cestne železnice Josip Lerch je imel že dalj časa razmerje z deklico Frančiško Koch. Pred tremi dnevi pa je Lerch poročil neko drugo deklico. Ko je Koch to zvedela, je prisegla maščevanje. Izvabila je Lercha v predmestje in ustrelila dvakrat na nje s samokresom. Mrtev se je zgrudil Lerch na tla. Nato se je še sama ustrelila in se smrtno nevarno ranila v prsi.

Senzacionalen umor. Iz Temešvara se poroča: Veliko senzacijo vzbuja tu samoumor odvetnika B. Weiss. Samomorilec je ostavil sledeče pismo: »Ustrelil sem se, ker nočem več živeti kot defraudant in ponarejalec menjic.« Preiskava je dognala, da je Weiss napravil velike prevare, ki znašajo nad eno četrtno milijona kron.

Grozna rodbinska drama. V Stuttgartu je stavljeni voditelj Raith ustrelil svojo ženo, svoje tri otroke, svojo ljubico in potem sam sebe.

UČITELJSKE IZPREMEMBE NA ŠTAJERSKEM.

Za definitivne učitelje oz. učiteljice so imenovani: za šolo v Braslovčah gđ. Berta Moglič, v St. Juriju v Slov. goricah gđ. Irena Slemenšek, na šoli v St. Lenartu v Slov. goricah g. Anton Zabukovšek, pri sv. Martinu pri Vurnbergu gđ. Ida Cokl, v Pristavi gđ. Božena Kreč, na Rečici gđ. Adela Fabiani, v Dobju gđ. Marija Lindtner.

Telefonska in brzojavna poročila

SLOVENSKI GOVOR STENOGRAFIČAN V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 8. novembra. Član »Slovenskega kluba« državni poslanec Jaklič bo v današnji debati o nujnem predlogu kršč. soc. Steinerja, naj se moštvu, ki je poklicano na vojaške vaje dajo podpore, slovenski govoril. Naučnemu ministrstvu je pridržen dr. Skaberne, ki bo slovenski govor stenografski bilježil.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 8. nov. Današnja seja državnega zbora je bila otvorena ob pol 11. uri dopoldne. Poslanec dr. Korošec in tovariši so interpelirali finančnega ministra radi olajšav, katere je dovolil loteriji »Südmarkte«. Vložena je tudi interpelacija o mučenju vojakov pri dragonskem polku v Mariboru. Dr. Adler je takoj začetkom seje predlagal, naj se današnja seja z ozirom na politično krizo zaključi. Predlog je bil odklonjen. Zbornica je nato nadaljevala debato o nujnem predlogu za podporo revnim rodbinam, katerih očetje so poklicani k vojaškim vajam. Vloženih je šest novih nujnih predlogov.

INTERPELACIJA O GORIŠKI REALKI.

Dunaj, 8. novembra. V današnji seji drž. zbora je poslanec dr. Fon interpeliral radi razmer na goriški realki.

GOSTINČAR ZA DRŽAVNE SLUGE.

Dunaj, 8. novembra. Poslanec Gostinčar je vložil danes nujni predlog za zboljšanje razmer državnih slug.

PARLAMENTARNA KRIZA.

Dunaj, 8. novembra. Parlamentarna kriza je dosegla svoj višek. Krščanski socialci in nemški agrarci so izjavili, da so pripravljeni stopiti v kabinet. Težave so sedaj še v tem, da se Nemci vstrajno ustavljajo Prašku kot poljedelskemu ministru, dasi so ga danes po posebnih deputaciji zagotovili, da nimajo proti njegovi osebi ničesar. Min. predsednik Beck se trudi pregovoriti Praška, da sprejme mesto češkega ministra-rojaka (glej politični pregled), a češki agrarci odločno izjavljajo, da ker so se Nemci uprli Praškovi kandidaturi za poljedelskega ministra, da morajo odločno vstrajati na tem, da Prašek res postane poljedelski minister. Vrše se nadaljna pogajanja s strankami.

Dunaj, 8. nov. Dopoldne so imeli načelniki nemških strank sejo ter so sklenili, da pristanejo na sledečo ministrsko listo: Beck, predsedstvo. — Bienerth, notranje ministrstvo. — Korytowski, finančno ministrstvo. — Marchet, naučno ministrstvo. — Klein, iustično ministrstvo. — dr. Ebenhoch, poljedelsko ministrstvo. — dr. Gesmann, za sedaj minister brez portfelja, pozneje pa dobi delavsko ministrstvo. — češki agrarec Prašek, češki minister-rojak. — nemški agrarec Peschka, nemški minister-rojak. — Wohanka, trgovin. minister. Češki agrarci vztrajajo še vedno na tem, da postane Prašek poljedelski minister. Popoldne se vrši posvetovanje čeških strank.

Dunaj, 8. nov. Krščanski socialci in nemški agrarci so izjavili, da so pripravljeni glasovati za nagodbo ter vstopijo radi tega v ministrstvo.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Zagreb, 8. nov. Včeraj sta trčila tu dva tovorna vlaka, 13 vozov je razbitih.

VIHAR NA MORJU.

Opatija, 8. nov. Hudi vihar je potopil ladjo polno opeke. Dva mornarja je rešil parnik »Liburnia«.

SLOGA V STARČEVIČEVI STRANKI PRAVA.

Zagreb, 8. nov. Vsled dosežene sloge v Starčevičevi stranki prava preneha izhajati gospički »Starčevičanec«.

SAMOUMOR OBSOJENEGA REVOLUCIJONARJA.

Riga, 8. novembra. Nemec Johansen, katerega je vojno sodišče obsodilo na smrt in bi bil moral biti danes ustreljen, se je ponoči v svoji celici obesil.

PROTI RUSKIM REVOLUCIJONARJEM.

Varšava, 8. novembra. Policija je aretirala 83 članov ruske proletarske stranke.

Varšava, 8. novembra. Vojno sodišče je izreklo danes štiri smrtne obsodbe.

NEMŠKA CESARSKA DVOJICA NA ANGLEŠKEM.

Berolin, 8. novembra. Nemški cesar in cesarica se odpeljeta jutri na Angleško obiskat angleško kraljevo dvojico.

Naprava vodnjakov.

Slavnemu p. n. občinstvu se priporočam za naravo **betoniranih vodnjakov**, studenčnih in cistern ali kapnic, ter sploh za razna dela pri **vodovodih** vsake vrste.

Velespoštovanjem

ANDREJ FRANTAR

vodnjakarski mojster 2540 1

Pozenk, pošta Cerklje pri Kranju.

3 ali 4 mizarske pomočnike

zmožne vsakovrstnega mizarskega dela, sprejme proti dobri plači po dogovoru

JAKOB SERNEL 2535 t-1

mizar v Begunjah štev. 6 pri Cerknici.

!Hiša na prodaj!

Obsega 6 sob, 2 večji in 4 manjše, kuhinjo in vodovod v veži, pa 2 kleti; zraven spada drvarnica s potrebnimi hlevi, zelenjavin vrt, nekaj sadja in njiva. Stanovanje je kaj prijetno in zdravo, nahaja se v lepem trgu v bližini dveh cerkv in posebno sodi za upokojene č. g. duhovnike, pa tudi za letovičarje se obrestuje.

Franica Lipner, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Štajersko. 2477 4-3

Iščem hišo z gostilno in trgovino

v nakup za 2—3000 kron, ali v najem. Ponudbe prosim na **Franca Može** v Ljubljani, glavne pošte ležeče. 2517 3-2

Kolodvorska restavracija J. Schrey

vabi najuljudneje na

Martinovo veselico

jutri, v soboto, dne 9. novembra.

Sodeluje vojaška godba.

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 60 vin.

2534 1-1

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12

Štev. telefona 210.

prilporeča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

2469 150-23

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Predstave ob delavnikih ob 6, 8. in 9. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih ob 3, 5, in ob 6. uri popoldne ter ob 8. in 9. uri zvečer. — Cene: I. prostor 30 kr., II. 25 kr., III. 20 kr., IV. 15 kr. Vojaki od narednika navzdol in otroci vsak prostor 5 krajcarjev oeneje.

= Kinematographie-Theatre-Francais =

bivši „Katol. Dom“ v veliki dvorani I. nadstr., Turjaški trg 1.

Vsako soboto in sredo nov spored.

2333 6

Vsako četrtek in soboto predstave po znižanih cenah za dijake in otroke ob 3., 5. in 6. uri Cene: I. prostor 15 kr., II. 10 kr., III. in IV. 5 kr. Ob 8. in 9. uri zvečer vsake se predstave kakor običajno. —

Interpelacija.

Sodna imenovanja na Spodnjem Štajerskem in Koroškem.

(Interpelacija dr. Benkoviča.)

Početkom oktobra 1907 izvršena imenovanja na Spodnjem Štajerskem in Koroškem so zopet pokazala, da je justična uprava gluha nasproti opravičenim zahtevam Slovencev, v področju graškega višjega deželnega sodišča, da se pri imenovanjih ne da voditi po načelu pravičnosti, ampak da je pokorna diktatom narodnega sveta za spodnještajerske Nemce v Mairiboru in eksekutivnemu organu sklepov tega narodnega sveta, Njegovje ekscelenci nemškemu ministru-rojaku.

Zadnja imenovanja so v slovenskem časopisu izvala opravičeno ogorčenje in sicer v časopisu brez razlike strank, kot »Slovenec« in »Slov. Narod«, »Slovenski Gospodar« in »Narodni List«, »Domovina« in »Posavska Straža« itd.; dokaz tega, da se celokupno Slovenstvo smatra prizadeto vsled sistematičnega preziranja naših zahtev na justično-upravnem polju.

Mesto okrajnega sodnika v Laškem Trgu, koji sodni okraj je nad 98 odstotkov slovenski, se je podelilo Nemcu, okrajnemu sodniku Wagner v Šmarju, kljub vsem peticijam občin celega okraja, kljub sklepom ljudskega shoda v Laškem trgu samem, kljub temu, da se je za mesto potegovalo dovolj dobro kvalifikovanih kompetentov Slovencev; mesto okrajnega sodnika v Rožku, ki je po 90 odstotkov slovenski sodni okraj, se je podelilo Nemcu, sodnemu pristavu Fiedl iz Slov. Gradca, četudi je bilo dovolj kompetentov Slovencev tudi za to mesto.

Za obe mesti se je potegoval zlasti gospod sodni pristav Mohorič iz Ormoža, ki glede kvalifikacije in sposobnosti daleč nadkričuje gospoda Fiedla; ta je bil istotako v disciplinarni preiskavi, nekatere njegove razsodbe so javnosti znane kot pravi kuriozum in so v pravnih krogih vzbujale splošno veselost, medtem ko je gospod Mohorič znan kot izvrsten jurist po svojih znanstvenih razpravah in je bil že dvakrat preteriran le vsled gonje, katero je zoper njega uprizoril načelnik nemškega narodnega sveta, gospod dr. Delpin, odvetnik v Ormožu, držeč se prislovice: »Semper aliquid haerere«.

Mesto sodnega svetnika pri deželnem sodišču v Celovcu se je podelilo gospodu sodnemu tajniku Kuess, ki je istotako Nemec; pri tej priliki se zavarujemo zoper to, da bi se z ozirom na preteklost tega gospoda svetnika, ki že del časa pri uradovanju kaže odločno animoziteto zoper slovenski jezik, in ki nikdar ni bil slovenskega mišljenja, da bi se to imenovanje smatralo kot nekako koncesijo Slovincem na Koroškem.

Pri istem imenovanju se je preteriralo par slovenskih avskultantov, ki so prosili za razna pristavska mesta; ta so se deloma zasedla z Nemci, deloma pa ostala nezasedena, ker je manjkalo — nemških kompetentov; vsa dotična mesta so v slovenskih delih graškega sodišča.

V istem času se je slovenski avskultant gospod Ožbalt Ilavnik, rojen Korošec, iz Celovca, kjer je vedno pomanjkanje uradnikov, zmožnih slovenščine, prestavil v nemški Voitsberg, v zadnjem času pa zopet iz Voitsberga v nemški St. Veit a. Gl.; ko je interpelant svoječasno prošil za pristavsko mesto v Voitsbergu, namignilo se mu je od merodajne strani, da se ta prošnja smatra kot nekaka provokacija (!) — da v Voitsbergu ni potrebe po slovenskih uradnikih, da se slovenske uradnike potrebuje v slovenskih pokrajinah itd. Na Koroškem je justični upravi dobro znana potreba slovenskih uradnikov, a kljub temu se ravno slovenskega uradnika uporablja pri vseskozi nemških sodiščih, za katere je dovolj nemškega uradništva na razpolago.

To so dejstva, katerih ni mogoče ublažiti z nikakim opravičevanjem; vendar smo prepričani, da bode skušala justična uprava tudi ta imenovanja opravičiti s stvarnimi razlogi, za katere ni v zadregi, kadar se gre za prikrasjanje naših pravic.

Zlasti omenimo še, da se je z imenovanjem za Laški Trg kršilo narodno »posestno« stanje, katerega varovanje vedno zahteva nemški narodni svet, prejšnji sodnik je bil namreč Slovenec, in da se je od kompetentnih krogov na umeten, seveda neodgovoren način pred imenovanjem raztrosila vest, da je gospod sodnik Wagner umaknil svojo prošnjo.

Kljub tem uspehom nemškega narodnega sveta stavlja je gospod poslanec R. Marchkl v seji dne 16. t. m. interpelacijo, trdeč, da se je spodnještajerskim Nemcem zgodila vnebovpijoča krivica s tem, da se je obenem — baje za nekako rekompenciacijo — imenoval svetnikom extra statum za okrožno sodišče v Celju gospod sodni tajnik Erhartič v Celju.

To imenovanje se ni izvršilo kot rekompenciacija za ugoditev nemškim zahtevam, ampak iz zgolj stvarnih razlogov, zlasti z ozirom na rodbinske razmere gospoda tajnika Erhartič, k večjemu v kompenzacijo tega, da ni bil imenovan na mesto okrajnega sodnika v Laškem Trgu, do katerega je imel kot prav dobro kvalifikovan in po redu najstarejši kompetent največ pravic.

Gosp. poslanec Marchkl je v svoji interpelaciji ustrojil teorijo, zoper katere uvaževanje se moramo najodločneje zavarovati. Gospod interpelant izjava, da kraji, ki tvorijo njegov takozvani spodnještajerski ali celjski mestni volivni okraj, tvorijo posestno stanje Nemcev v celoti kot posledica načela narodnostne ločitve v novem volivnem zakonu. Ta princip nas pripelje ad absurdum. Načelo narodnostne ločitve se prvič ni strogo izpeljalo; saj so ravno državnozbornske volitve pokazale, da v tem volivnem okraju stanujeta dve petinki Slovencev; vrh tega pa uradništvo ni namenjeno le dotičnim mestom in trgom, ampak prebivalstvu sodnih okrajev, ki so po 95 do 98 odstotkov slovenski, najmanj pa je uradništva namen, odločevati pri volitvah v korist kandidata nemško nacionalne stranke!

Drugič: načelo, izraženo v interpelaciji poslanca gosp. Marchkla, bi se dosledno moralo izvajati tudi za one kraje, ki so izločeni iz volivnega okraja gospoda interpelanta in kjer je nebroj uradništva nemške narodnosti.

Tretjič: to napačno načelo treba dosledno izvesti tudi za ostali nemški del Štajerske, zlasti za zgornje in srednje Štajersko, kjer je nebroj slovenskih uradnikov v finančni in poštni upravi, ki že leta in leta zamaženo prošijo za premostitev v slovenski del Štajerske.

Edino pravično načelo je pač: slovensko uradništvo v slovensko ozemlje, nemško uradništvo v nemško ozemlje! To v naravi utemeljeno stališče hočemo od sedaj še bolj poudarjati in sme biti edini pravac uprave pri imenovanjih, pri čemur seveda ne more biti merodajno par odstotkov nemškega prebivalstva na sedežu uradov, ampak ogromna večina prebivalstva v upravnih in sodnih okrajih, ki je slovenska.

Vse razloge, katere navaja gospod interpelant o zmogljivosti gospoda sodnega svetnika Erhartiča in o antagonizmu med njim ter med nemškim prebivalstvom Celja — seveda popolnoma brez dokazov, katere bi gospod interpelant gotovo navedel, če bi tudi dokazi obstajali v resnici, ne pa le v prenapeti nacionalni razburljivosti — vse tiste razloge bi lahko navedli glede gospoda interpelanta samega, bivšega sodnega tajnika v Celju, ki je bil predmet opravičenih pritožb slovenskega prebivalstva, ker nikogar nečemo v tem oziru tako brez striktnih dokazov počrniti pri višjih oblastih, kot se je to poljubilo gospodu interpelantu.

Stavimo vprašanje, obenem odločno izražajoč upanje, da te interpelacije ne bode doletela usoda pozabljenosti, ki se je udomačila pri justični upravi glede urgenc naših narodnih zahtev:

1. Ali se hoče Njega ekscelencija v bodoče bolj iz neskaljenega vira poučiti o naših narodnih zahtevah na polju pravosodne uprave in jih bolj uvaževati?

2. Ali hoče Njega ekscelencija zlasti pri bodočih imenovanjih ustreči naši gori navedeni zahtevi: »V slovensko ozemlje slovensko uradništvo«, brez ozira na par odstotkov prebivalstva druge narodnosti na sedežih uradov, zlasti v nemškem ozemlju, t. j. v izključno nemških okrajih graškega nad sodišča uslužbene slovenske uradnike predstaviti v slovensko ozemlje, ki obsega razven Kranjske, področje okrožnik sodišč v Celju in Mariboru ter okrajnih sodišč Celovca, St. Pavel, deloma Pliberk, Velikovec, Doberlaves, Železna Kaplja, Borovlje, Rožek, Beljak, Trbiž, Šmohor in Podkloster, Svinec (deloma).

3. Ali hoče Njega ekscelencija pri imenovanjih nevaževati absurdno teorijo o posestnem stanju, katero je postavil v svoji interpelaciji gospod poslanec Marchkl?

Ustanovitev „Kmečke zveze“ za logaški okraj.

V nedeljo, dne 3. oktobra, se je ustanovila v Logatcu »Kmečka zveza«. Takoj po večernicah je otvoril gospod Maček dobro obiskan shod v stari šoli. Dvorana je bila natlačena polna in tudi na hodniku je bilo polno ljudi.

Gospod državni poslanec Jožef Gostinčar je poročal o državnem zboru. Sedanji državni zbor, ki je voljen po splošni in enaki volivni pravici, je ves drugačen, kakor prejšnji kurialni. Danes v državnih zbornici ne dobite poslanca, ki bi si upal naravnost nasprotovati ljudstvu.

Sedanji državni zbor pa ima tudi veliko odgovornost napram ljudstvu in ga čaka silno veliko dela, da se pomaga ljudstvu.

S. L. S. je ostala zvesta svojemu programu, ki ga je razvijala ob času volitev. Mi imamo samo en cilj, eno geslo: Pomagati ljudstvu. (Viharno odobravanje.) Poslanci v »Slovenskem klubu« smo stali več nujnih predlogov v korist ljudstva: Splošno ljudsko zavarovanje, ureditev davkov, olajšanje vojaške službe itd. Stavili smo tudi nujni predlog za podraževanje ceste Idrija-Logatec.

Gospod poslanec je nato razložil nujno potrebo predlaganih nujnih predlogov. Zborovalci so ves čas navdušeno pritrdjevali, kar jasno priča, da naši poslanci res delujejo po geslu: pomagati ljudstvu.

Slednjič je gospod državni poslanec v krepkih besedah pozival navzoče, naj vsi stopijo v »Kmečko zvezo«, ki je velike važnosti za naše kmečko ljudstvo v gospodarskem in političnem oziru.

Gospod državni in deželni poslanec dr. Krek je nato v poljudni besedi razložil pravila »Kmečke zveze«.

V gospodarskem oziru je treba, da »Kmečka zveza« deluje na izboljšanje našega kmetijstva in živinoreje. V tem oziru je treba, da se dela na izboljšanje travnikov, pašnikov, hlevov in da se goji plemenska živina. Pri nas se sploh veliko greši s tem, da se premalo povdara pomen živinoreje in mlekarstva. V tem je silno važna za nas sedanja pogodba z Ogrsko. Pri nas sedaj ni toliko živine, da bi zadostovala mestom v preskrbo mesa. Ako bi se ločila Avstrija od Ogrske, bi to pomenjalo našim kmetom v sedanjem času propast. Nastavila bi se colnina za ogrsko živino. S tem bi se podražila živina pri nas. Kmet bi prodal živino, slednjič bi se pa vendar morala odpreti meja. Naš kmet bi več ne imel denarja, hlevi bi stali prazni, živina bi se pa le uvažala. Mi pa hočemo, da naši grunti ostanejo trdni, da ne propadejo.

Gojiti bo treba bolj mlekarstvo. Sploh naj bi se ljudje navadili bolj na mlečne, kot na mesne jedi. Tudi so mlečne jedi zdravejše. Treba bo torej za mlekarstvo dobrih pašnikov. Dobiti se jih bo moralo nazaj po isti ceni, kot so prodali nekdanji grajščaki tlako in desetino. Tudi lovski zakon bo treba tako urediti, da bo krava več vredna kot srna.

Plemenska živina pa naj bo kot hlevna živina vedno na prostem.

Colnina na moko naj se pa sploh zniža. Kruh naj se kolikor le more ceni, kdor pa hoče jesti meso, naj ga pa plača, saj naš kmet ali delavec itak malo mesa jesta, kruh, oziroma močnate jedi so jima glavna hrana.

Z veseljem sem zvedel, da se v našem okraju snuje zavarovalnica za živino. Prav je tako, da si medsebojno pomagata. Treba pa bo, da dežela ustanovi tako zavarovalnico.

H koncu je gospod poslanec priporočal domačo obrt, posebno pletarstvo in vrborejo, ki nosita marsikak lep dobiček o zimskem času, ko na kmetih ni posebnega dela. Država gre rada na roko in takoj ustanovi šolo, ako se le oglasite zanjo.

Ves čas govora so poslušalci navdušeno pritrdjevali krasnemu govoru, ki je nudił toliko lepih naukov našim kmečkim gospodarjem.

Gospod župnik Lavrič je slednjič predlagal sledeči odbor za »Kmečko zvezo«: Iste-nič Franc, načelnik; Mihevc Jak., načelnikov namestnik; Jelovšek Franc, načelnikov namestnik; Slavec Jakob, blagajnik; Lavrič J., tajnik, vsi iz Logatca; Rihar Štefan iz Platinice; Žigon Janec iz Grčarede; Petkovšek Janez iz Hotedršice; Tomazin Franc iz Gorjenje vasi; Sušnik Matevž iz Rovt.

Predlagani odbor je bil soglasno sprejet. Gospod župnik je potem ob burnem pritrdjevanju zborovalcev predlagal zaupnico in za-

hvalo poslancem v »Slovenskem klubu« za njih poštvalno delo za korist in blagor slovenskega ljudstva. Predlog je bil navdušeno in soglasno sprejet.

Ta dan v Zgornjem Logatcu je zopet jasno pokazal, kako zavedno je naše notranjsko ljudstvo. Bog živi torej »Kmečko zvezo« za logaški okraj in želimo ji mnogo uspeha.

Štajerske novice.

Š. K. S. Z. za Štajersko. Zopet je pristopilo devet izobraževalnih društev k osrednjemu društvu. Za potovalno knjižnico v Kamnici se določijo nove knjige. Ustanovi se potovalna knjižnica v Pobrežju že prihodnje tedne. Društva, ki še niso pristopila, vabijo se k pristopu. Prosimo, da zaostala društva blagovolijo vpslati udmino. Zaradi obnege zbor se določi dan 28. novembra v Ptuj. — Ustanovi se tudi centralna knjižnica v Mariboru in se v to svrhu ukrene vse potrebno. Priredila se bodeta tudi dva socialna kurza.

Š. Čedni pristaši »Narodne stranke«. Kakšne zavedne Slovence ima »Narodna stranka« na Štajerskem v svojih vrstah, kaže poleg zadnjega slučaja ex-notarja Kolšeka tudi dejstvo, da se je znani Jakob Wolg, lastnik kemične pralnice v Šoštanju in navdušeni agitator za »Narodno stranko«, obrnil na nemškega poslanca Markhla, naj mu izposluje od »Südmärke« podporo, da bo šla njegova kemična pralnica naprej. Svojo prošnjo za podporo je utemeljeval s tem, da je pri zadnjih občinskih volitvah za nemško stranko tajno agitiral in je tudi pridobil več glasov. Dobro mu tekli Judeževi groši!

Š. Protialkoholni shod priredijo duhovniki dne 14. novembra, to je prihodnji četrtek, ob 10. uri popoldne v Celju v sobi »Izobraževalnega društva«, Grabengasse št. 7. Namen shoda je zasnovati organizirano delo proti alkoholizmu v smislu sklepov škofijskih sinod iz leta 1900 in 1903.

Š. Uspeh Narodne stranke. Eden prvih shodov, ki jih je imela Narodna stranka, je bil v Brezju pri Mariboru. Govorniki so povorili za nemški pouk. Uspehi niso izostali. Sedaj že pobirajo podpise za nemško šolo.

Š. »Zadružna zveza« v Celju nad strankami. Celjska »Zveza« je poslala enega najhujših liberalnih agitatorjev, Miloša Štiberja, v Darmstadt, da obiskuje tam zadružno šolo. To je tudi nad strankami, da se podpirajo najglasnejši naši nasprotniki, kajne, gospod dr. Jurtela? Naše posojilnice pa, ki so še pri celjski »Zvezi«, dajo si izobraževati svoje najhujše nasprotnike. Kam bomo prišli?

Š. Oddelek dragonskega polka št. 4 ostane še dalje v Mariboru.

Š. Smrtno se ponesreči, ko je spremljal nevesto. Smrtno ranil se je 30. oktobra Jernej Pletershek, hlapec v Slivnici, ko je svojo nevesto kot ženin domu spremljal. Konj se je splašil in padel je tako nesrečno, da je vsled ran dne 1. novembra zjutraj umrl. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi in mladeniči Marijine družbe.

Š. Vabilo na Martinov večer, katerega priredi slovensko krščansko društvo »Domovina« v Gradcu dne 10. novembra 1907 v »Steinfeldski dvorani« s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Petje in tamburanje. 3. Saljavi prizor. 4. Prosta zabava s šaljivo pošto. — Vstopnina 20 kr. Začetek ob 4. uri popoldne. — K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Š. Jošt taji. G. Jošt nam je poslal naslednji popravek: »Ni res, da sloni moje postopanje in pa snovanje na politični stranki »Narodnega Lista«. Res pa je, da se trudim že od nekdaj delovati v splošni napredek na združnem polju brez razlike na stan in politične liste ali stranke. Ni res, da sem se odrezal, če so zahtevali ponekod v odbor novega denar-nega podjetja svojega župnika: Brez črnih bomo že opravili. Res pa je, da pri snovalnih zborovanjih zadržujem takih besed nikdar rabil nisem. Ni res, da delam pri snovanju denarnih zavodov le iz strankarskega namena in ni res, da je to dognano. Res pa je, da v teku dolge vrste let nisem snoval nikakih strankarskih zdru-g. S spoštovanjem Franjo Jošt.« — Opomba uredništva: Ta popravek je naravnost predrzen. G. Jošt vendar ne more resno tajiti svojega strankarstva, ker je izvoljen celo v izvrševalni odbor liberalne »Narodne stranke«, ki je že neštevilnokrat po shodih pokazala, da ji je zadružništvo le sredstvo za njeno politično moč, kar se tiče drugih točk Joštovega popravka, mu bodo že posvetili naši dopisniki.

**Podružnica
i v Spletju.**

**Delniška glavnica:
K 2.000.000.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča **promese na ogrske premijske srečke** Zrebanje: Olavni dobiček:
cele à K 12.—, polovice à K 7.— 15. novembra K 300.000
promese na 4% ogrske hipotečne srečke à K 4.— 15. „ „ 70.000
promese na 3% zemeljske srečke l. à K 5.— 16. „ „ 90.000
Vse tri promese skupno le K 19.—.

**Podružnica
i v Celovcu.**

**Rezervni fond:
K 200.000.**

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freicherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877 - 79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80 —.**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Münzt etc. Von der Crainerisch-Sclavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12 —.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20 —.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-
Geschichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8 —.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5 —,
vez v 1/2, usnje K 10 —.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani. 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16 —, v 1/2, usnjatih vezavah K 22 —.

Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2-50. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih. Ljubljana 1901. 23 strani. K —'60.

Verhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —'60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2-50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2-50.

Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena K 2-50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2-50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8 —.

— II. knjiga (I. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10 —.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12 —,
vezano K 22 —.

Mittertuzner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem. 1880. — K —'60.

Radics, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1-40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2 —, eleg. vez K 3 —.
II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1-20, eleg. vez. K 2-20.
III. zvezek: Prus (Alex Glawacki), Straža. Povest. K 2-40, eleg. vez. K 3-40.
IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3 —,
eleg. vez. K 4-20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3-80, eleg.
vez. K 5 —.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2 —, eleg. vezan K 3-20.

Šašelj, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2 —.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotrštvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Modni telovnik zastonj samo ta mesec

— pri nakupu 1 obleke za nad glid. 20 —.

Pelerina za častnike najboljša kakovosti glid. 10 —,
pletena jopica z različno usnjeno obrobo, prej glid. 12 —,
sedaj glid. 6 —. **Najfinejši modeli konfekcije za**
dame vsikdar v zalogi; vsakdo si jih lahko ogleda, nikogar
se ne sili k nakupu. 2624 3-2

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

IVAN KREGAR

pusar in izdelovatelj cerkvenega

.. .. orodja in posode

se priporoča velečast. cerkvenim
predstojništvom v obilna naro-
čila ter si usoja naznaniti, da se
nahaja njegova

delavnica

odslej na

Elizabetni cesti

blizu samostana oo. Jezuitov in
nasproti Jožefinuma. 515 3

Zahtevajte zastonj

In franko moj veliki, bogato ilustrirani
glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst
nikelnatih, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi
vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, god-
benega orodja, jeklenega in usnjatega blaga
po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura K 3 —

Svic. izvir. „Roskopf“ pat. ura 5 —

registr. „Adler Roskopf“, nikel re-
mont s sidro 7 —

Goldin rem. ura „Luna“, kolesje z
dvojnimi plaščem 8 50

srebr. rem. ura „Gloria“ 8 40

„dvojni plašč“ 12 50

„oklep, veržica z rinčico na
pero in karab.“ 15 gr. težka 2 80

račka Tula nikel ura cilind. z „Luna“ kolesjem 10 50

ura s kukavico K 8-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3 —

švarcvaldska ura K 2-80.

Za vsako uro 3letno pismono jamstvo!

Nikak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure Hanns Konrad,
c. in kr. dvorni založnik v Mostu (Brüx) 654,
Češko. 2315 1-4

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravni-
kov vseh kulturnih dežel sijajno po-
trjen kot najuspešnejše krepljivo in
osveževalno sredstvo 2010 7-4

Jači telo, krepi živce

Dobiva se v lekarnah in drožerijah.
Brošure razpošilja franko in zastonj
Bauer & Co., Berlin S.W. 48 in glavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleisch-
markt 1.

Naznanilo.

Vsem častitim gostom, prijateljem in
znancem ter slav. občinstvu sploh vjudno
naznanjam, da sem prevzel 2508 3-3

gostilno pri „Topolavcu“

v Ljubljani, Martinova cesta 9.

Vodil jo bodem s strogo vestnostjo, in ker
sem popolnoma izvežban v tej stroki, zago-
tavljam slavnemu občinstvu, da bodem skrbel
za dobro in ceno postrežbo.

Priporočam se torej in prosim, da se mi
ohrani isto zaupanje, kakor mojemu predniku.

Ljubljana, 1. novembra 1907.

Ignacij Banko

večletni uslužbenec hotela „Lloyd“ v Ljubljani.

DUNAJ.

ske kapljice proti krču v želodcu, zanesljivo sred-
stvo za želodec sestavljeno po zdravniških receptih
iz najbolj učinkujočih zdravil — Proti bolečinam
v želodcu in črevesih vzame se po 20—40 kapljic.
Stekl. 20 vin.; 12 stekl. za 2 kroni se dobi le v
lekarni **pri zlatem orlu** kemika Mardetschlä-
gerja v Ljubljani, Jurčičev trg. Najstarejša lekarna
na Kranjskem. 2436 5-5

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI, Pred škofjo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo. 2401

Vinarska zadruga.

„Kletarstvo pri Pohorjih“

poleg Kopra (Istra)

naznanja p. n. gg. trgovcem z vinom,
gostilničarjem, krčmarjem in zasebnik,
da je letos napravila **700 hl zajam-**
čeno pristnega in izbornega
vinaj; in sicer **500 hl črnega**
ozir. rdečega namiznega in
200 hl belega. Imamo še v za-
logi približ. **100 hl starega bor-**
gundca in namiz. rdečega.

Naše vino je pripravljeno na raci-
jonelen način ter po najnovej. uzorcu,
za pristnost istega jamči zadruga.

Cenike in uzorce stavimo na
razpolago. 2476 5-4

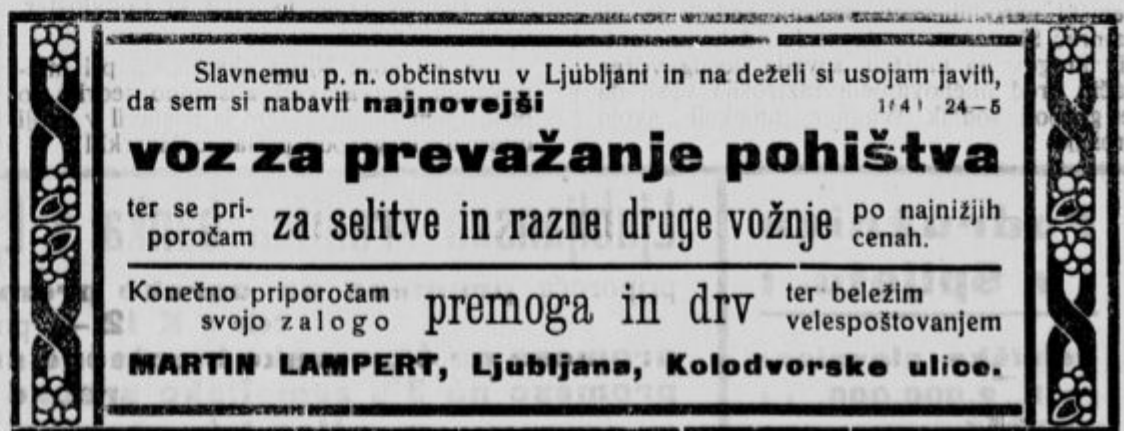
10 do 15 parov težkih —

— kônj za vožnjo

kakor tudi vozove za premog in tovore kupi

— papirnica — 2499 3-3

v Vevčah pri Dev. Mar. v Polju.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti,
da sem si nabavil **najnovejši** 1141 24-5

voz za prevažanje pohištva

ter se pri- **za selitve in razne druge vožnje** po najnižjih
poročam cenah.

Konečno priporočam **premoga in drv** ter beležim
svojo zalogo **velespoštovanjem**

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.